

**ÖZEL EĞİTİM OKULLARINDA
GÖREV YAPAN ÖZEL EĞİTİM BÖLÜMÜ
MEZUNU ÖĞRETMENLER İLE BEDEN
EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ
YETERLİLİKLERİNİN ANALİZİ**

Göktuğ NORMAN

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Betül AKYOL**

Yüksek Lisans Tezi-2020

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ÖZEL EĞİTİM OKULLARINDA GÖREV YAPAN ÖZEL EĞİTİM BÖLÜMÜ
MEZUNU ÖĞRETMENLER İLE BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN
MESLEKİ YETERLİLİKLERİNİN ANALİZİ

Göktuğ NORMAN

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Betül AKYOL

MALATYA

2020

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	viii
TABLolar DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1. Eğitim	3
2.2. Eğitimin temel hedefleri.....	3
2.3. Uluslararası Yasalarda Eğitim Hakkı	4
2.4. Yeterlilik.....	5
2.5. Öğretmen	6
2.5.1. Öğretmen Yeterlilikleri	7
2.6. Spor	7
2.7. Beden Eğitimi	8
2.7.1. Beden Eğitiminin Önemi	9
2.7.2. Beden Eğitimi Dersinin Tarihsel Gelişimi	9
2.8. Engel ve Engellilik.....	11
2.8.1. Engelliliğin Kavramsal Tanımı.....	11
2.8.2 Engellilik Nedenleri.....	12
2.8.3. Engelliliğin Tarihsel Gelişimi	12
2.8.4 Dünyada ve türkiyede engellilik	13
2.8.5. Engellilerin Sınıflandırılması	13
2.8.6. Engellilerde Spor	15
2.9. Özel Eğitim	16
2.9.1. Özel Eğitim Tarihi	17
2.9.2. Avrupa Birliği Ülkelerinde Özel Eğitim.....	17
2.9.3. Türkiye’de Özel Eğitim Hizmetleri Gelişimi.....	17
2.9.4. Özel Eğitimin Önemi.....	18
2.9.5 Özel Eğitimin İlkeleri	18
2.9.6. Özel Eğitimle İlgili Temel Kavramlar	19
2.10. Özel Gereksinimi Olan Bireylerin Sınıflandırılması.....	20

2.10.1. Zihinsel Yetersizlik	20
2.10.2. İşitme Yetersizliği.....	20
2.10.3. Görme Yetersizliği	20
2.10.4. Ortopedik Bozukluklar.....	21
2.10.5. Dil ve Konuşma Bozuklukları.....	21
2.10.6. Özel Öğrenme Güçlüğü	21
2.10.7. Duygusal ve Davranışsal Bozukluk	21
2.10.8. Otizm.....	21
2.10.9. Özel Yetenekli Çocuklar.....	21
2.10.10. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu.....	22
2.10.11. Çoklu yetersizlik.....	22
3. MATERYAL VE METOT	23
3.1. Araştırmanın Modeli.....	23
3.2. Evren ve Örneklem	23
3.3. Araştırmanın Veri Toplama Aracı	23
3.4. Araştırma Verilerinin Toplanması	23
3.5. Verilerin Değerlendirilmesi	23
4. BULGULAR	24
4.1 Araştırmaya Katılan Kişilerin Özelliklerine İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları.....	24
4.2. Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme Ve Değerlendirme Değişkenine Ait Ampirik Bulgular	26
4.3. Kişisel Ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim Değişkenine Ait Ampirik Bulgular	29
4.4. Öğretme ve Öğrenme Süreci Değişkenine Ait Ampirik Bulgular.....	33
4.5. Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi Değişkenine Ait Ampirik Bulgular.....	36
4.6. Mesleki Gelişimleri İzleme ve Katkı Sağlama Değişkenine Ait Ampirik Bulgular	41
4.7. Mesleki Yeterlilik Değişkenine Ait Ampirik Bulgular.....	45
5. TARTIŞMA	51
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	55
6.1. Sonuç	55
6.2. Öneriler.....	55
KAYNAKÇA.....	57
EKLER.....	66
EK 1. ÖZGEÇMİŞ	66

EK 2. VERİ TOPLAMA ARACI.....	67
EK 3. ETİK KURUL İZNİ.....	69
EK 4. KURUM İZNİ.....	70

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli tez danışmanım Doç. Dr. Betül AKYOL hocama ve ailesine,

Çalışmama yardımcı olan maddi ve manevi desteğini esirgemeyen aileme,

Sonsuz sevgi, saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

ÖZET

Özel Eğitim Okullarında Görev Yapan Özel Eğitim Bölümü Mezunu Öğretmenler ile Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliliklerinin Analizi

Amaç: Özel eğitim okullarında görev yapan özel eğitim bölümü mezunu öğretmenler ile beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterliliklerinin incelenmesidir.

Materyal ve Metot: Çalışmamız nicel bir çalışma olduğundan tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma evreni Malatya ilinde bulunan Akşemseddin İşitme Engelliler Ortaokulu, İbni Sina Özel Eğitim Uygulama Okulu ve Turgut Özal Özel Eğitim Meslek okullarında çalışan tüm öğretmenlerden oluşmaktadır. Örneklem grubu ise, bu okullarda görev yapan 57 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmenlere beş dereceli bir ölçeğe aracı uygulanmıştır. Araştırma bulguları, SPSS 16.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Mesleki yeterlilik ile cinsiyet, yaş, görev yapılan okul, mesleki deneyim, mezun olunan bölüm, mezun olunan fakülte ve öğrenim durumu arasında farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Özel eğitim mezunu öğretmenler ile beden eğitimi öğretmenleri arasındaki fark testi değerinin 0.735 olduğu bulunmuştur.

Sonuç: Elde edilen bulgulara göre özel eğitim mezunu öğretmenler ile beden eğitimi öğretmenleri arasında mesleki yeterlilik açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Yeterlilik, Özel Eğitim, Engelli Birey

ABSTRACT

Analysis of Professional Competences of Special Education Department Graduated Teachers and Physical Education Teachers Working in Special Education Schools

Aim: The aim of this study was to investigate the professional competencies of special education graduate teachers and physical education teachers working in special education schools.

Materials and Methods: Since our study was a quantitative study, relational screening model was used from screening models. The research universe consists of all teachers working in Akşemseddin Hearing Impaired Secondary School, İbni Sina Special Education Practice School and Turgut Özal Special Education Vocational Schools in Malatya province. The sample group consists of 57 teachers working in these schools. A five-grade measurement tool was applied to teachers as a data collection tool in the study. The research findings were analyzed using the SPSS 16.0 package program.

Results: There were no difference between professional competence and gender, age, school served, professional experience, department graduated, faculty graduated, and educational status ($p>0.05$). The difference test value between special education graduate teachers and physical education teachers was found to be 0.735.

Conclusion: According to the findings, no significant difference was found between special education graduate teachers and physical education teachers in terms of professional competence.

Key Words: Professional Competence, Special Education, Disabled Person.

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

OECD-AB	: İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AB	: Avrupa Birliği
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
ICIDH	: Yetersizlik, Özür ve Engelin Uluslararası Sınıflandırılması
IOSD	: Uluslararası Engelliler Spor Örgütü
CPISRA	: Cerebral Palsy Uluslararası Spor ve Eğlence Birliği
IBSA	: Uluslar arası Görme Engelliler Spor Federasyonu
ICC	: Dünya Engelliler Sporü Uluslararası Koordinasyon Komitesi
CISS	: Uluslararası İşitme Engelliler Spor Komitesi
INAS-FID	: Uluslararası Entelektüel Engelliler Spor Federasyonları
IPC	: Uluslararası Paralimpik Komitesi
IWAS	: Uluslararası Tekerlekli Sandalye ve Ampute Spor Federasyonu

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
Tablo 1. Araştırmaya Katılan Kişilere Ait Özellikler..... Error! Bookmark not defined.	4
Tablo 2. Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme Ve Değerlendirme Değişkeninin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri	26
Tablo 3. Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme Ve Değerlendirme Normallik Testi ve Fark Testi Sonuçları.....	28
Tablo 4. Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim Değişkeninin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri	29
Tablo 5. Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim Normallik Testi ve Fark Testi Sonuçları.....	31
Tablo 6. Öğretme ve Öğrenme Süreci Değişkeninin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri	33
Tablo 7. Öğretme ve Öğrenme Süreci Normallik Testi ve Fark Testlerinin Sonuçları.....	35
Tablo 8. Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi Değişkeninin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri	36
Tablo 9. Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi Normallik Testi ve Fark Testi Sonuçları	39
Tablo 10. Mesleki Gelişimleri İzleme ve Katkı Sağlama Değişkeninin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri	41
Tablo 11. Mesleki Gelişimleri İzleme ve Katkı Sağlama Normallik Testi ve Fark Testi Sonuçları.....	43
Tablo 12. Mesleki Yeterlilik Değişkeninin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri.....	45
Tablo 13. Mesleki Yeterlilik Değişkeninin Normallik Testi ve Fark Testi Sonuçları	47
Tablo 14. Özel Eğitim Alan Bölümler ile Özel Eğitim Almayan Bölümler Arasındaki Mesleki Yeterlilik Düzeyi Farklılığının Analiz Sonuçları	49
Tablo 15. Özel Eğitim dersi Alan Bölümler ile BESYO Bölümleri Arasındaki Mesleki Yeterlilik Düzeyi Farklılığının Analiz Sonuçları	50
Tablo 16. Test Sonuçlarına Göre Mesleki Yeterlilik ve Alt Boyutları için Sınanan ve Reddedilen Sıfır Hipotezlerinin Özeti	50

1. GİRİŞ

Dünya nüfusunun artış göstermesi beraberinde engelli nüfusunda artmasına neden olmaktadır. Eğitimin insan yaşamındaki olumlu etkisi inkar edilememektedir (1).

OECD-AB ve Türkiye verilerine göre, dünyada engelli nüfusun %15 civarında olduğu görülmektedir. Ulusal Engelli Veri Taban'ına göre ülkemizde engelli birey sayısı bir buçuk milyondur. Resmi olmayan rakamlara göre ise bu sayının dokuz milyon civarında olduğu düşünülmektedir. Engelli nüfusun %27'si 0-21 yaş, %36'sı 22-49 yaş, %37'siyse 50-64 yaş arasındadır. Yaşın artması ile engelli nüfus oranında da artış görülmektedir (2).

Engelli bireylerin de yaşamlarında eğitimin rolü çok büyük önem arz etmektedir. Engelli bireylerin eğitim imkanı ise daha hassas ve özeldir. Bunun için engellilerin eğitimleri kendilerine has olan özel eğitim gerektirmektedir. Engellilerin sosyal yaşamlarında , öz bakım becerilerinde gelişmesi özel eğitim ile mümkündür.

Eğitim sürecinde ki bireylere öğretilen çeşitli davranışlar farklı alanlara yönelik olabilmektedir. Eğitim, bu alanları belirleyip bireye kazandırılmasına yardımcı olur (3).

Yeterlilik, bir işi yapabilmek için gereken tüm donanımlara sahip olmaktır (4).

Bireylerin fiziksel hareketlerle eğitilmesine beden eğitimi denmektedir. Bununla birlikte beden eğitimi öğretmeninin fiziksel yeteneklerinin üst seviyede olması iyi bir öğretmen olduğunu göstermez. İyi bir beden eğitimi öğretmeni deneyimlediği bilgi ve birikimleri en doğru yöntemle aktarabilen ve öğrencileriyle iletişim kurabilen kişidir (5).

Engelli kavramı , doğum veya sonraki herhangi bir nedenden dolayı vücudunun çeşitli fonksiyonlarını yitiren ve normal hayata uyum sağlayamayan birey olarak ifade edilebilmektedir (6).

Özel eğitim alması gereken bireylerin en kısa sürede ve ihtiyaçlarına uygun eğitim alanlarında gerekli görülen yöntem ve materyaller ile desteklenmesi çok önemlidir. Bu uygulamalar sonucunda bireyler kendi kendilerine yeterli hale gelebilmektedirler (7).

Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin yeteneklerine ve ilgi alanlarına göre çeşitli spor dallarına yönelindikleri görülmektedir. Bu yönelimde beden eğitimi öğretmenlerinin rol oynadığı söylenebilir. Her engel grubu kendi federasyonları aracılığıyla ulusal ve uluslararası derecelerde sportif faaliyetlere katılım göstermektedir.

Kaner yaptığı çalışmada eğitmenlerin mesleki yetkinliklerinin cinsiyetlerde, çalışılan öğrenci türünde, hizmet sürelerinde ve görev kademelerinde farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır (8).

Bu bağlamda amacımız özel eğitim bölümü mezunu öğretmenler ile beden eğitimi öğretmenleri arasında mesleki yeterlilik açısından herhangi bir fark olup olmadığını ortaya koymaktır.

Bu çalışmada amacımız; özel eğitim okullarında görev yapan özel eğitim bölümü mezunu öğretmenler ile beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterliliklerinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda belirlenen hipotezler;

a) Özel eğitim bölümü mezunu öğretmenler ile beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterlilikleri arasında fark yoktur.

b) Özel eğitim bölümü mezunu öğretmenler ile beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterlilikleri arasında fark vardır.

Bu çalışma özel eğitim okullarında görev yapan özel eğitim bölümü mezunu öğretmenler ile beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterliliklerini analiz ederek beden eğitimi öğretmenlerinin eksikliklerini gösterecek olması sebebiyle önem taşımaktadır.

Anketler uygulanmadan önce gerekli açıklamalar tüm öğretmenlere yapılmış ve öğretmenlerin anladığı varsayılmıştır.

Çalışma 2019-2020 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır. Çalışma Malatya ilindeki Turgut Özal Özel Eğitim Meslek Okulu , Akşemseddin İşitme Engelliler Ortaokulu ve İbni Sina Özel Eğitim Uygulama Okulu ile sınırlıdır. Çalışma 57 öğretmen ile sınırlıdır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Eğitim

Günümüzde birden fazla eğitim tanımı kullanılabilir bazı eğitim bilimciler eğitimin tanımını şu şekillerde belirtmişlerdir:

Eğitimsel ilerleme; bir bütün olarak insanın yetenek ve bilgilerinin artırılması olarak ifade edilmektedir (9).

Ertürk ülkemizde eğitimin en kabul gören tanımını yapmıştır. Bu tanıma göre eğitim *“bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde değişiklikler oluşturma sürecidir”* (10).

Her birey yaşamında kendi başarısına ve mutluluğuna ulaşabilmek için çeşitli etkinliklerde bulunabilmektedir. Daha kaliteli bir yaşam için eğitimin tüm bunları kapsayan bir süreç olduğu söylenebilir (11).

Eğitim, bir insanın hayatında her zaman önemli bir rol oynamaktadır. Eğitim sürekli ve yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bebeklikten olgunluğa kadar gelişme sürecidir. İnsan kişiliğini etkileyen her şeyin etkisini içerir (12).

Eğitim, tüm alanlarda olduğu gibi felsefe alanında da çeşitli şekilde tanımlanmıştır. Cicero'na göre bir çocuğun yetişkin bir insana dönüştürülmesi eğitim aracılığıyla mümkün olmaktadır. Eflatun ise eğitimi bedene ve ruha gerekli özeni göstermek olarak tanımlar (13).

Bireylerin istenilen davranışlarının oluşması ve hedeflerine ulaşabilmeleri eğitim sistemi aracılığıyla mümkün olmaktadır (14).

2.2. Eğitimin temel hedefleri

Eğitimin genel işlevleri; kişide varolan becerilerin ortaya çıkarılması ve bu becerilerin kalıcı olabilmesi için gerekli davranışların öğretilip yönlendirilmesidir (15).

Eğitimin amaçları bireylerin ve toplumun yapısına, müfredat programına, öğretim seviyelerine göre değişmektedir. Bireylerin psikolojik durumunda ortaya çıkarılmak istenen olumlu değişiklikler eğitimin ana unsurudur (16).

Eğitimin hedeflerinin bazı ölçütleri bulunmaktadır. Bu ölçütler aşağıda belirtilmiştir:

- Gerçekçi amaçlar olmalıdır.
- Ne istediğini açıkça söylemelidir.
- Kararlı olmalıdır.
- Bireylerin temel ihtiyaçlarına cevap vermelidir.
- Toplumun ihtiyaçlarını ve isteklerini karşılamalıdır.
- Demokratik kurallarla çalışmamalıdır (17).

Türkiye Cumhuriyeti'nde uygulanan eğitim aktivitelerinin genel amaçları kanunla belirlenmiştir. Türkiye'de eğitim sisteminin genel amaçları aşağıda yer alan unsurları içermektedir;

- Türkiye Cumhuriyeti anayasa ilkelerine bağlı milli kültür ve değerlere sahip vatandaşlar yetiştirmek;
- Laik ve demokratik bir hukuk sistemine sahip olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı ödev ve sorumluluk bilincine sahip Atatürk ilke ve inkılaplarını hayatının her alanında uygulayan insan haklarına değer veren bireyler yetiştirmek;
- Bedensel, zihinsel, ahlaki, ruhsal ve duygusal açılardan yeterli kişiliğe ve bilimsel akıl yürütme yeteneğine sahip bireyler yetiştirmek;
- Bireylerin yeteneklerini geliştirmek suretiyle gereken bilgi ve davranışların öğretilmesi sonucu topluma katkı verebilecekleri bir meslek sahibi olmalarına yardımcı olmak;
- Bu sayede Türk milletini muhasır medeniyetler seviyesine çıkarmak Türk eğitim sisteminin genel amaçları arasındadır (18).

2.3. Uluslararası Yasalarda Eğitim Hakkı

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 26. maddesine göre:

“ Madde 26: Eğitim Hakkı

1) Herkes eğitim hakkına sahiptir. Eğitim, en azından ilk ve temel eğitim aşamalarında parasızdır. İlköğretim zorunludur. Teknik

ve mesleksel eğitim herkese açıktır. Yüksek öğretim yeteneklere göre herkese tam bir eşitlikle açık olmalıdır.

2) Eğitim insan kişiliğinin tam geliştirmeye ve insan haklarıyla temel özgürlüklere saygıyı güçlendirmeye yönelik olmalıdır.

3) Eğitim, bütün uluslar, ırklar, dinsel topluluklar arasında anlayış, hoşgörü ve dostluğu özendirmeli ve birleşmiş milletlerin barışı koruma yolundaki çalışmalarını geliştirmelidir.

4) Çocuklara verilecek eğitimin türünü seçmek, öncelikle ana ve babanın hakkıdır “ (19).

Bu bildirmede, eğitimin insan kişiliği üzerindeki olumlu etkileri ile insan haklarına gösterilen saygının kuvvetlendirilmesi vurgulanmıştır (20).

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’ne göre eğitim hakkı, bireyin toplumsal yaşamı içindeki sosyal ve ekonomik faaliyetleriyle birlikte kamu haklarını da kapsamaktadır. Devlet bu sebeple verilecek olan eğitim hizmetlerinin planlanmasını kaliteli personel ile sağlamalıdır (21).

2.4. Yeterlilik

Özel alanlar çoğunlukla öz-yeterlilik inançlarını da ortaya çıkarmaktadır. Öğretmen öz yeterliliğinin bu özel alanların başında geldiği söylenebilir. Eğitim de önemli bir yere sahip olan öğretmenlerin kendi alanlarında başarılı olabilmeleri için neler yapmaları gerektiğinin ortaya konması oldukça önemlidir (22).

“Ayrıca, verimli bir eğitim kurumunun oluşturulmasında öğretmenlerin kendi yeterliliklerine olan inançları büyük önem taşımaktadır.” (23).

Yapılan araştırmalarda eğitim uygulamalarının yetersiz olduğu ve eğitim gören öğretmenlerin daha iyi sonuçlara ulaşabilmesi için eğitim kalitesinin yükseltilmesinden söz edilmektedir (24).

Yeterlilik ifadesi çeşitli şekillerde tanımlanabilmektedir. Yeterlilik, bireyin bir işi herhangi bir yerde ve zamanda uygulayabilmesidir. Yeterlilik bölümleri ise, bireyin belli bir mevkinin işlerini yapabilmesi için sahip olması gereken kapasiteyi içerir (25). Türk Dil Kurumu ise yeterliliği, bireyin herhangi bir meslek alanında, o işi yapabilme becerisi bakımından istenilen seviyeye gelmesi olarak tanımlamaktadır (26). Yeterlik , verilen görevin başarıyla yapılabilmesi için gereken bütün kavramları içermektedir (27).

Yeterlilik, genel olarak bireyin kendi görevlerini, işyerinin çalışma kriterlerine uygun bir şekilde yapması için gerekli tecrübeye sahip olması olarak tanımlanabilir (28).

Mesleki performans ile yeterlilik arasında doğru bir orantı bulunmaktadır. Yeterlilik ne kadar üst seviyede olursa performans da o ölçüde gelişim göstermektedir. Bir işin yeterlik ifadesine bakılarak, o işi yapanların kapasiteleri hakkında yorum yapılabilir (29).

Kişi yaptığı işte ne kadar uzmanlaşırsa o kadar iş veriminde artış görülür ve bu sayede iş sürekliliği sağlanmış olur. Bu uzmanlaşmayı yeterlik olarak tanımlarsak, eğitimin uzmanlaşmada büyük rol oynadığı görülmektedir. Bu yüzden eğitim, bireylerin sağlıklı bir şekilde topluma kazandırılmasına yardımcı olur (30).

Mesleklerde bilgi ve becerilerin aktarılması eğitim yoluyla mümkündür. Eğitim veren uzmanlarında en iyi şekilde eğitim görmeleri çok önemlidir. İyi bir eğitim alan kişi kendi yetiştireceği bireye de bilgi ve tecrübesini en iyi şekilde aktaracaktır (31).

2.5. Öğretmen

İyi bir eğitim herşeyden önce eğitim veren öğretmenin kalitesine bağlıdır. Eğitim sisteminin geliştirilmesi ve kaliteli bireylerin yetiştirilmesi buna bağlıdır (32). Eğitimin uygulanabilmesi ve anlamlı bir şekilde aktarılması için öğretmene ihtiyaç vardır (33).

Bireylere, resmî yada özel bir eğitim kurumunda öğrenme yaşantıları boyunca yol göstermek amacıyla yetiştirilen kimselere öğretmen denir (34).

Her toplumda olduğu gibi ülkemizde de öğretmenlere büyük saygı duyulmaktadır. Öğretmen tanımı farklı şekillerde yapılabilmektedir: Öğretmen bireyin ruhsal ve bedensel gelişimine şekil veren en önemli etken olarak tanımlanmaktadır (35).

Öğretmen, alanında eğitim verebilecek düzeyde uzmanlaşan, becerilerini en üst seviyeye çıkaran ve bireyin davranışlarının oluşmasına yardımcı olan uzman kişidir (36).

2.5.1. Öğretmen Yeterlilikleri

Bir öğrencinin yetiştirilmesi ve akademik olarak başarılı olabilmesi için öğretmenin yaklaşımlarının ve davranışlarının etkili olması çok önemlidir. Bu yaklaşım ve davranışların olumlu bir etki bıraktığı söylenebilmektedir (37).

“Bir diğer OECD (İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı) raporunda öğretmenlik mesleğinin geliştirilebilmesi için sağlanması gereken bazı koşullar ortaya konulmuştur:

- Öğretmenler gerek kendi kurumlarından gerekse yönetimde etkin desteğe ihtiyaç duyarlar.
- İşin kendisi hali hazırda büyük bir görevdir: bu durumda öğretmenler gerekli ilerlemeyi sağlamaları için zorunlu çetin koşullarla karşılaşmalıdırlar ancak bu durum çok stresli olmamalıdır. Öğretmenler mesleklerinin farkını hissetmek isterler.
- Öğretmenlerin özerkliğe ve esnekliğe ihtiyacı vardır. Öğretmenlerin kendi kararlarını verebilmeleri, kendi işlerini yapabilmeleri gerekir.
- Öğretmenlerin meslektaşları ile işbirliği yapmaları ve ortak karar almaları gerekir.
- Öğretmenler hizmet içi eğitime ve yeterliliklerini geliştirmeye ihtiyaç duyarlar.
- Genel iş ortamının ve meslektaşların tutumlarının olumlu olması, iş hayatının huzurlu olması oldukça önemlidir” (38).

2.6. Spor

Sporun tarihine baktığımızda sosyologların çeşitli fikirleri bulunmaktadır. Bu fikirlerin birçoğunun farklı dayanakları vardır. Bazı sosyologlar sporun başlangıcını insanlık tarihinin başlangıcına kadar dayandırmaktadırlar (39). Spor yoğun çalışma gerektiren bir aktivitedir. Oyun ile yarışmanın birleştiği ve fiziksel mücadelenin daha fazla olduğu bu aktivitede kazananlar ödüllendirilir.

Spor, bireyin sosyalleşmesine, bedenen ve ruhen gelişmesine yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda spor kuralları olan rekabete dayalı ve meslekleştirilen bir kavramdır (40). İngilizlerin geçmiş yüzyıllarda karşılaşma kelimesini spor kelimesi yerine kullandıkları görülmektedir. Bu yüzden sporu eğlence amaçlı zaman geçirme aracı olarak tanımlamışlardır (41).

Spor ile oyun kavramları sıklıkla karıştırılmaktadır. Huizinga'ya göre spor, toplumları sınırlayan sıkıcı bir unsur iken oyun gündelik hayatın dışında kalan eğlenceli aktiviteler bütünüdür. (42). Bu bağlamda sporun rekabete dayalı bir aktivite olduğundan söz edilebilir.

Spor, bireylerin ve takımların rekabet içerisinde ve fiziksel mücadeleye dayalı aktiviteler bütünüdür (43). Sporun, insanlığın ortak mirası olmasının yanı sıra işlevsel anlamları da vardır (44);

- “ • Haz, eğlence, mutluluk: Spor haz, eğlence ve mutluluk işlevini yerine getirmektedir.
- Sağlık: Spor sağlık açısından zorunlu bir aktivite halini almaktadır,
 - Gelir sağlama-Meslek: Spor endüstrisi pek çok kişiye iş imkanı sunmaktadır,
 - Statü: Spor statü yükseltilebilen bir alan olmuştur,
 - Meşguliyet: Spor sayesinde insanlar zaman geçirmektedirler,
 - Sosyal çevre: Sportif faaliyet yeni dostlukların kurulmasını sağlar,
 - Güzellik-Form: Spor güzel ve sağlıklı beden hedefine yaklaştırır,
 - Güç: Bireylerin bedensel güçleri artarken, özgüvenleri de gelişir,
 - Aidiyet: Bir gruba mensubiyet/bağlılık ve birlikte hareket etme duygusu gelişir,
 - Sosyalleşme: Spor sosyalleşme sürecinde etkindir. “

2.7. Beden Eğitimi

Beden eğitimi, ferdin fizyolojisini, psikolojisini ve becerilerini geliştirmeye dayalı bir etkinliktir. Oyun ile spora yönelik çalışmaları içine alan bu etkinliklerin türleri çevreye ve bireye göre değişiklik gösterebilir (45). Beden eğitimi, hareket potansiyeli ve kişideki reaksiyonlara bağlı olarak kişide davranış değişikliğinin bir aşamasıdır (46). Saracoğlu ve ark. “ beden eğitiminin bir öğrenme süreci olduğunu ve egzersiz, spor, oyun, dans,

doğa ve macera etkinlikleri gibi fiziksel faaliyetler hakkında davranış, tutum ve bilgi geliştirmeye dayandığını belirtir “ (47).

Okuldaki eğitim ve öğretimin temel amacı, topluluğun bir parçası olacak çocukların becerilerini geliştirmek ve onları daha üretken hale getirmektir. Bu eğitim süreci ile tüm öğrencilerin performansları en üst seviyeye çıkarılır. Bireyin fiziksel sağlığının ve becerilerinin eğitim yoluyla geliştirilmesine Beden Eğitimi denir. Bu sayede çocuklar daha sağlıklı bir yapıya kavuşur (48).

2.7.1. Beden Eğitiminin Önemi

Beden eğitimi ferdin topluma hazırlanmasına yardımcı olur. Beden eğitimi bireyin zihinsel ve fiziksel gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Genç kuşakların yapıcı, yaratıcı ve üretken olmalarında beden eğitiminin büyük etkisi vardır. Beden eğitimi bireyleri gerekli bilgi ve becerilerle nitelikli hale getirmekle kalmayıp sosyal çevresini de değiştirmektedir. Bireylerle olan işbirliğini, uyum sağlama yeteneğini ve rekabet duygusunu ortaya çıkarmaktadır. Bireylerin gelişiminde psikolojik, zihinsel, fiziksel sağlığı ile karakter oluşumunda önemli bir yere sahiptir (49).

Beden eğitimi bireylerin sinir, kas,iskelet ve hareket sistemlerinin gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Aynı zamanda beden eğitimi bireylerin özgüvenlerinin ve sosyalleşmelerinin artmasına da katkı sağlamaktadır (50).

Beden eğitimi ve spor öğretmeni öğrencinin gelişimine destek olmak için ona emir vermez veya emredemez; öğrencinin bedenini tanıma ve çevreye adaptasyonu konusunda rehberlik eder ve çaba gösterir (51). Beden eğitimi ve spor, ferdin bedensel ve psikolojik eğitimi üzerinde olumlu bir etki yapar. Bu sayede kişinin kendini analiz etmesine yardımcı olur (52). Ülkemizde engellilere yönelik eğitim verebilecek çok sayıda antrenör ve beden eğitimi öğretmenine gereksinim duyulmaktadır (53).

2.7.2. Beden Eğitimi Dersinin Tarihsel Gelişimi

Beden Eğitimi ve Sporun eğitimde ki önemi sosyoekonomik, siyasal ve kültürel değişim ve gelişmelere bağlı olarak tarih boyunca farklı seviyelerde görülmüştür (54). Beden eğitiminin tarihi, medeniyetler tarihi kadar eskidir. Yunanlı filozof Platon’un “Gerçek müzisyen ve sanatçı, müzikle jimnastiği en doğru oranlarda birleştirebilen kişidir” sözleri, Antik Yunanda beden eğitiminin insan yaşamında ki önemini göstermektedir. (55).

Türklerde spor savaşa hazırlanma amacıyla yapılmıştır. Osmanlı döneminin ortasından sonra spor, dini tarikatlar ve vakıflar içinde düzenlenmeye başlamıştır. Daha sonraları Tanzimat Batılıcılığı ile birlikte spor laik bir hale gelip eğitimin bir parçası olmuştur (56). Beden eğitimi ve sporun sistemli hale getirilip uygulanması ve gelişimini Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet sonrası şeklinde iki ayrı başlıkta inceleyeceğiz.

a. Türkiye’de Cumhuriyet Öncesi Beden Eğitimi Dersinin Gelişimi

Türkiye’de beden eğitimi ve sporun sistemli hale getirilmesi, Batılı ülkelere kıyasla oldukça geç olmuştur. Beden eğitimi 1884’ten itibaren Bahriye Okulunda , 1914’te Medrese ve Rüştiye okulunda öğretilmeye başlanmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu’nda beden eğitimi ve spor saraydaki mekteplerde, askeri kurumda (kışla) ve halkın ulaşabileceği eğitim kurumları olan tekkelerde uygulanmıştır. Beden eğitimi dersi ilk olarak 1864 yılında Harbiye ve Askeri İdadi okullarının müfredatında yer almıştır (57). İkinci Mahmut döneminde saray okulu olan Enderun, beden eğitimi akademisi haline getirilmiştir. Bu akademide güreş, atıcılık ve binicilik gibi eğitimler yapılmıştır (58).

Galatasaray Lisesi, beden eğitimi ve spor tarihimizde değeri inkar edilemez dercede önemli bir yere sahiptir. Türk sporuna rehberlik edecek antrenörler ve atletler burada eğitilmiştir. Selim Sırrı Tarcan, Faik Üstünidman, Vildan Aşır Savaşır bu isimlere örnek olarak verilebilirler. Bu okulda çok sayıda batılı spor branşlarının da başladığı bilinmektedir (59). Selim Sırrı Tarcan, Galatasaray lisesinin beden eğitimi ve sporda öncü olmasını şu sözlerle açıklamıştır. “Antrenman ve spor, cimmastik adı altında okulların programlarına ilk önce Galatasaray’da idhal edilmiş ve onu müteakip Bahriye Mektebi’nde, Maçka Askeri idasisi’nde ve daha sonra Darüşafaka’da cimmastik yapılmaya başlanmıştır.” (60).

Beden eğitimi ve spor tarihimizde önemli bir yere sahip olan Selim Sırrı Tarcan, 2. Meşrutiyet’ten sonra Osmanlı Milli Olimpiyat Derneği’ni kurarak beden eğitimi ve spor dersinin kız okullarının öğretim programına alınması için çaba göstermiştir. Tarcan, 1916 yılında Türkiye’nin ilk idman bayramını organize etmiştir (61). Bu dönemde beden eğitimi ve spor derslerinin işlenmesi konusunda fikir ayrılıklarının olduğu görülmektedir. Bu fikir ayrılığı Faik Üstünidman ve zamanında talebesi olan Selim Sırrı Tarcan arasındadır. Faik Üstünidman sıkı çalışma ve disiplin isteyen Alman cimmastiğini savunurken Selim Sırrı Tarcan ise bedeni çok yormayan, daha basit ve sağlığa faydalı

hareketler içeren İsveç cimmastığını savunmaktadır. Bu iki fikir ayrılığı halen beden eğitimi derslerinin işleyişini etkilemektedir (60).

b. Türkiye’de Cumhuriyet Sonrası Beden Eğitimi Dersinin Gelişimi

Cumhuriyet'in kurulmasıyla birlikte beden eğitimi ve sporun halka ulaşması konusunda çeşitli önlemler alınmıştır. 1926 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı halk terbiyesi (Halk Eğitim Merkezi) şubesi açılmıştır. Eğitim branşı etkinlikleri arasında spor, gezi ve eğlence, çevreyi tanıma ve tanıtmaya, sosyal ilişkiler bulunmaktadır (62). Eğitim müfredatına beden eğitimi dersinin girmesiyle birlikte öğretmen açığı oluşmuştur. Bu ihtiyacı karşılamak için 5 Temmuz 1932 tarihinde, 105 sayılı Talim Terbiye Kurulu Kararı ve Milli Eğitim Bakanlığının onayı ile “Beden Terbiyesi” bölümü açılmıştır. 1933 senesinin Şubat ayında beden eğitim şubesi , Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü'ne bağlı olarak öğretime açılmıştır. İlk başlarda sadece erkek öğrencilerin öğrenim gördüğü bu şubelere 1936 yılında kız öğrenciler de dahil edilmeye başlanmıştır (63).

2.8. Engel ve Engellilik

2.8.1. Engelliliğin Kavramsal Tanımı

Engellilik, bireyin hayatını etkileyen çeşitli organ eksikliklerinden kronik hastalıklara kadar karşılaşılabileceği bir durumdur. Engelli bireylerin üretken ve aktif olmaları sosyal toplumun bir gereğidir (64). Engellilik, bir bireyin bedeninde oluşan herhangi bir sorunu nedeniyle diğer bireyler gibi hareket edememesi ve sonuç olarak kişinin hayatının olumsuz etkilendiği bir durumdur (65).

5378 sayılı Engelliler Kanunu tanımına göre engelli; bireyin bedensel, psikolojik, duygusal ve sinirsel kayıplarından dolayı topluma katılım göstermesinin azami derecede etkilenmesi durumudur (66). Dünyada ki nüfus artışı engelli nüfusunun da artmasına neden olmaktadır. Engelli nüfusu dünya nüfusunun neredeyse %15'ini oluşturmaktadır (1)

Herhangi bir nedenle bireyin fiziksel, psikolojik ve sosyal becerilerini kısmen yada tamamen yitirmesine engellilik denilmektedir. Bunun sonucunda birey öz bakım becerilerini gerçekleştirmede sorunlar yaşayabilir ve sosyal yaşamın gerisinde kalabilmektedir. Bu bireylere ise engelli denilmektedir (67). Engellilik, bireyin kaliteli bir yaşam sürmesine imkan tanımamaktadır. Bireylerin kaliteli bir yaşam

sürdürebilmeleri için temel ihtiyaçlardan olan güvenlik, eğitim hakkı ve sosyalleşmeleri önemli etkenlerdendir. Engelli bireylerin ise bu ihtiyaçları tam olarak karşılanamamaktadır. Bu yüzden engelli bireylerin topluma kazandırılmasına yönelik uygulamalarda bu eksikliklerin giderilmesi daha yararlı olacaktır (68).

2.8.2 Engellilik Nedenleri

Engellilik oluşumundaki nedenlerin sınıflandırılmasına baktığımızda genel olarak engellilik nedenleri 3 başlıkta incelenmektedir.

Doğum öncesi meydana gelen nedenler: Genetik faktörler, gebelik öncesi ve gebelik sırasındaki beslenme şekli, annenin yaşı, gebelik süresince yüksek miktarda alınan ilaçlar, alkol tüketilmesi, gebelik sorunları, kan problemleri, annenin hormonal değişimi ve maruz kalınan radyasyon (69).

Doğum sırasında meydana gelen nedenler: Doğumun uzun sürmesi ve bu süre zarfında bebeğe gerekli miktarda oksijen gitmemesi sonucunda beyinde oluşabilecek riskler (70).

Doğum sonrası meydana gelen nedenler: Doğum sonrası nedenlere baktığımızda çeşitli hastalıkların engel durumunu ortaya çıkardığı görülmektedir. Bu hastalıkların başında menenjit, beyin iltihabı, beyin travması ve yüksek derecede ateş sebebiyle oluşabilecek havale gelmektedir. Beyinde ciddi derecede hasar bırakabilecek kaza, yaralanma ve şiddet görme ise beyin travmasına neden olabilecek etkenlerdendir (70-1) .

2.8.3. Engelliliğin Tarihsel Gelişimi

Engelli bireylerin ilk bulgularına yaklaşık 45 bin yıl önce Kuzey Doğu Irak'ta rastlanmaktadır. Antik Mezopotamya'da, engelli insanlara devlet kurumları ve tapınaklarında topluma entegre olmaları için çeşitli görevler verilmiştir. Eski Mısır'da okutulan ders kitaplarında engelli bireylerle alay edilmemesi ve onlara yardımcı olunması gerektiği belirtilmiştir. Engelli insanlar için özel bölümler hazırlandı ve toplum, engelli insanlarla dalga geçmemek ve hayatlarında engel olmamak için öğretilen ders kitaplarında eğitildi. Orta çağda ise engelli kişilerin içlerine şeytan girdiğine inanan kişiler engelli doğan bebekleri öldürmüşlerdir (72).

Engellilere yönelik stratejilerin oluşması I. Dünya Savaşı'nda görülmektedir. Bu dönemin ilk amacı özel eğitim programları geliştirmek ve faydalanmaktır. Belirtilen

amaç, tıbbi ve mesleki rehabilitasyon bölümlerine odaklanmaktır. I. ve II. Dünya savaşlarının yıkıcılığı sonrasında milyonlarca engelli insan ortaya çıkmıştır. Bu yüzden II. Dünya Savaşı sona erdiğinde engelli kişilerin istihdamına yönelik araştırmalar başlamıştır (73).

Engelli bireyler için ilk eğitim faaliyetleri ABD'de 1970'lerde çıkarılan bir yasa ile başlamıştır (74). Bu yasada her engelli çocuğun eğitimden faydalanması gerektiği ve mevcut eğitimin engelli çocuğun ailesini de içermesi gerektiği belirtilmiştir. Öte yandan yasada, engelli çocukların nasıl gelişebilecekleri, finansal açıdan uygun olup olmadıkları, ebeveynlerin çocuklarıyla iletişimlerinin nasıl olması gerektiği gibi konulardan da bahsedilmiştir. Bu nedenle yasa, engelli bir çocuğu olan ebeveynlerin psikolojik, maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşılamak için gereken önlemlerin alınmasını sağlamaktadır (75).

2.8.4 Dünyada ve Türkiye’de engellilik

Avrupa Birliği’nde 15-64 yaş arası basit becerilerde problem yaşayan 44 milyon engelli birey bulunmaktadır.

Ülkemizde engelli bireylerin %60’ı ilkokuldan sonra okullarını bırakmışlardır. Bu oran AB ülkelerinde %25’dir.

Ülkemizde engelli nüfusun %77’si yoksulluk/sosyal dışlanmışlık riski altındadır. Bu oran AB ülkelerinde %30’dur.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı engelli bireylerin %80’inin gelişmekte olan ülkelerde yaşadıklarını göstermektedir (2).

2.8.5. Engellilerin Sınıflandırılması

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 1980 yılında yeni bir sınıflama sistemi oluşturmuştur. Yetersizlik, Özür ve Engelin Uluslararası Sınıflandırılması [International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps (ICIDH)] adlı sınıflama sistemi sağlık sonuçları bakımından engelliliği 3’e ayırmıştır (76).

1) Bozukluk/Yetersizlik (Impairment): Anatomik, psikolojik veya fizyolojik yapıların ve işlevlerin noksan olması veya hiç olmaması halidir. Bu noksanlık geçici veya kalıcı halde görülebilir. Organ veya duylardaki noksanlığını belirtir.

2) Özürlü (Disability): Bireyin herhangi bir yetersizlikten dolayı iş yapma becerisinin aksaması yada tamamen durmasıdır

3) Engel (Handicap): Bir kişinin yetersizlik veya özürlülük nedeniyle kültürel, sosyal, yaş ve cinsiyet faktörlerine dayalı normalde varsayılan faaliyetleri gerçekleştirme yeteneğini engelleyen ve sınırlayan olumsuz bir durumdur. Kısacası yetersizlik ve özürlü nedeniyle bireyin toplumdan uzaklaşması ve rol karmaşası yaşaması (77).

Engelli kelimesi bireyin küçük düşürülmesine neden olmaktadır. Bunun için DSÖ engelli (handicap) teriminin yerine “yetiyitimi” terimini kullanmıştır (78). DSÖ 2001 yılında ICIDH adlı sınıflama sistemini geliştirmiştir (79).

T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı engellileri aşağıdaki gibi sınıflandırmaktadır(67).

- ✓ *Bedensel Engelli: Kas, eklem ve iskelet mekanizmasında işlevsizlik ya da kayıp yaşayan kişidir. Kalıtsal ya da çevresel etmenlerle iskelet, kas ve eklemlerin fonksiyonlarını yerine getirememesi nedeniyle özel eğitim ve destek eğitime ihtiyaç duyan kişilerdir.*
- ✓ *Görme Engelli: Gözlerin birinde veya her ikisinde tam veya kısmi olarak görme sorunu bulunan kişidir. Görme gücündeki yetersizlik nedeniyle özel ve destek eğitim alması gereken kişilerdir.*
- ✓ *İşitme Engelli: İşitme konusunda kulakların bir veya her ikisinde işitme kaybı yaşayan kişidir. İşitme yetersizliğinin kısmen veya tamamen yetersizliğinden dolayı özel ve destek eğitime ihtiyaç duyan kişidir. Bireyin işitme cihazı kullanması durumunda da işitme engelli olduğu kabul edilir.*
- ✓ *Dil ve Konuşma Engelli: Dili edinememiş veya dili sağlıklı şekilde kullanamayan, konuşmada problemler yaşayan kişidir. Konuşma ve iletişimdeki güçlük nedeniyle özel ve destek eğitim gereken kişidir.*
- ✓ *Zihinsel Engelli: Down sendromu ve mental retardasyon gibi çeşitli derecelerde bilişsel yetersizliği olan kişidir. Zihinsel işlevlerinde ortalamanın altında kalan sosyal, kavramsal ve pratik uyum becerilerindeki eksiklik veya yetersizlik nedeniyle özel ve destek eğitim gereken kişilerdir.*

2.8.6. Engellilerde Spor

İnsanlık tarihi boyunca süregelen savaşlar insanlar üzerinde yıkıcı bir etkiye sahip olmuştur. Savaşta herhangi bir nedenden ötürü uzuvlarını kaybeden insanlar engelli konumuna gelmişlerdir.

İkinci dünya savaşı sonlarına doğru Dr. Guttman Stoke Mandeville hastanesinde savaş gazileri ve yaralı sivillerin rehabilitasyonlarına yönelik bir birim kurmuştur. Zaman içerisinde rehabilite amacıyla oluşturulan bu birim spor kulübü halini almıştır. Eğlence amaçlı yapılan bu spor kulübünün faaliyetleri daha sonra ise rekabet içeren spor olgusuna dönüşmüştür. Bu kulübe bağlı bedensel engelli sporcular tekerlekli sandalye alanında 1948 Londra Olimpiyatlarının açılış gösterisini yapmışlardır. Böylelikle Stoke Mandeville Oyunları yapılmaya başlanmıştır. 1952 yılında Hollandalı atletlerin de katılımıyla Stoke Mandeville oyunları uluslararası boyuta ulaşmıştır. 1960 Roma Olimpiyatlarına gelindiğinde Uluslararası Stoke Mandeville oyunlarının adı Paralimpik oyunlar olarak değiştirilmiştir. Bu tarihten itibaren Paralimpik oyunlar tıpkı Olimpiyatlar gibi 4 yılda bir düzenlenmeye başlanmıştır. Dünyanın Yaz paralimpik oyunlarına gösterdiği bu ilgi neticesinde Paralimpik oyunların Kış aylarında da yapılması gündeme gelmiştir. Bunun sonucunda ilk kez 1976 yılında İsveç'te paralimpik kış oyunları gerçekleştirilmiştir. Paralimpik kış oyunları da dört yılda bir düzenlenmeye başlanmıştır. Bir süre olimpiyatlar ile Paralimpik oyunlar farklı kent ve tesislerde yapılmıştır. 1988 Yaz ve 1992 Kış Olimpiyatlarından sonra ise olimpiyat oyunlarında kullanılan kentler ve tesisler paralimpik oyunlarına da ev sahipliği yapmaya başlamıştır (80).

Engelli sporları 1960 yılında Dünya Gaziler Federasyonuna bağlıydı. Engellilerin yaşadıkları sorunları ortadan kaldırmak amacıyla Uluslararası Engelliler için Spor Çalışma Grubu kurulmuştur. Bu çalışma grubunun faaliyetleri neticesinde Uluslararası Engelliler Spor Örgütü (IOSD) kurulmuştur. Bu kuruluş sayesinde farklı engel türüne sahip sporcularında oyunlara katılmaları mümkün olmuştur. Uluslararası Engelliler Spor Örgütü'nün (IOSD) çalışmaları neticesinde farklı engel türüne sahip sporcuların yer aldığı federasyonlar oluşturulmuştur.

Kuruluşlar arasında oluşan iletişim ve koordinasyon problemleri nedeniyle farklı bir komite kurulma ihtiyacı doğmuştur. 1982'de Dünya Engelliler Sporları Uluslararası Koordinasyon Komitesi (ICC) kurulmuştur. Bütün bu girişimlere rağmen halen tüm engel

gruplarına hitap edebilen bir kuruluş bulunmamaktaydı. Bu nedenle 1986 yılında Uluslararası İşitme Engelliler Spor Komitesi (CISS) ile Uluslararası Entelektüel Engelliler Spor Federasyonları (INAS-FID) da Dünya Engelliler Sporı Uluslararası Koordinasyon Komitesi'ne (ICC) katılmışlardır. Bu gelişmeler neticesinde Paralimpik hareketin tek bir merkezden koordine edilebilmesi için 1989 senesinde Uluslararası Paralimpik Komitesi (IPC) kurulmuştur (80). 162 Yerel Paralimpik Komitesi ve dört temel Uluslararası Spor Federasyonundan meydana gelen bu komitenin amacı ekonomik çıkar elde etmekten ziyade tüm engellileri spora teşvik etmektir.

Dört temel Uluslararası Spor Federasyonu şunlardır:

1-CPISRA: (Cerebral Palsy International Sport and Recreation Association) Serebral Palsi Uluslararası Spor ve Rekreasyon Derneği.

2-IBSA: (International Blind Sports Federation) Uluslararası Görme Engelliler Spor Federasyonu.

3-INAS-FID: (International Sports Federation for Persons with Intellectual Disability) Uluslararası Zihin Engelliler Spor Federasyonu.

4-IWAS: (International Wheelchair and Amputee Sports Federation) Uluslararası Tekerlekli Sandalye ve Ampute Spor Federasyonu.

2002 senesinde Türkiye'de Ulusal Paralimpik Komitesi kurulmuştur. Türkiye aynı sene (Uluslararası Paralimpik Komitesi) IPC'nin üyesi olmuştur (80).

2.9. Özel Eğitim

Özsoy ; fiziksel, zihinsel ve sosyal yönden diğer bireylerden ayrılan bireylerin eğitimine yönelik yapılan çalışmaları özel eğitim olarak değerlendirmektedir (81). Özel eğitim bireyin ilgi alanları ve becerilerine göre gelişimlerinin arttırılmasına destek veren, eksiklerinin engele dönüşmemesine ve engelli bireyin toplumda kendi yerini bulmasına yardımcı olan eğitim sürecidir (82).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 42. maddesine göre, “ Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.” Ayrıca Anayasa, “Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirler alır” cümlesiyle T.C. Devleti'ni özel eğitim hizmetlerini uygulaması için yükümlü kılmıştır (83). Tüm bu gelişmelere baktığımızda özel eğitimin anayasamız tarafından teşvik edildiği görülmektedir.

2.9.1. Özel Eğitim Tarihi

Özel eğitim tarihine bakıldığında sistematik ilk çalışmaların 16. Yüzyılda ortaya çıktığı görülmektedir. Farklı engel türlerine yönelik özel eğitim kurumları ise 20. Yüzyılın ilk yarısında hızla artış göstermiştir (84). Üstün kabiliyetli bireylere yönelik ilk sistematik eğitimin Osmanlı İmparatorluğunda “Enderun” adı verilen okullarda ortaya çıktığı söylenebilir. Fakat diğer özel gereksinimli bireylere yönelik sistematik çalışmalara rastlanmamaktadır (85).

2.9.2. Avrupa Birliği Ülkelerinde Özel Eğitim

AB’de verilen özel eğitim hizmetleri ülkelere göre değişiklikler göstermektedir. Her ülkenin özel eğitime bakış açısı ve uygulaması farklılıklar göstermektedir. Örneğin Fransa, İspanya, İtalya ve İngiltere gibi ülkelerde kaynaştırma uygulamaları genel eğitim sistemi içerisinde yer alırken, Hollanda, Finlandiya ve Almanya gibi ülkelerde ise özel okullarda eğitim sürdürülmektedir. Diğer üye ülkelerin çoğunluğunda ise hem normal hem de özel okullarda eğitim verilmektedir.

AB’de özel eğitim öğretmenlerinin yetiştirilmesi konusunda çeşitli uygulamalar vardır. Birçok üye devlet sınıf öğretmenliğinden mezun olan adaylara özel kurs vererek özel eğitim öğretmeni olmalarını sağlamışlardır. Fakat bazı ülkelerin kendine has özel eğitim öğretmeni yetiştirme stratejileri mevcuttur. Örneğin; Avusturya’da sınıf öğretmenliği mezunu adaylara lisansüstü eğitim verilmiştir. Yunanistan’da ise özel eğitim öğretmeni olabilmek için mezun adaylara iki yıl süren bir eğitim verilmektedir. Bazı ülkeler ise farklı alanlarda özel eğitim öğretmeni yetiştirmektedirler. Finlandiya’da özel eğitim öğretmenliği 7 farklı alana ayrılmışken, İngiltere’de ise görme ve işitme alanlarında özel eğitim öğretmeni yetiştirilmektedir (86).

2.9.3. Türkiye’de Özel Eğitim Hizmetleri Gelişimi

Engellilere yönelik özel eğitim hizmetleri 1924-50 yılları arasında Sağlık-Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından yürütülmüştür. 1950 yılından sonra ise özel eğitim hizmetleri Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmektedir (87). Özel eğitim alanında personel yetiştirilmesi amacıyla Gazi Eğitim Enstitüsü’nde Özel Eğitim Şubesi açılmıştır. 40 öğrenci ile öğretime başlayan Özel Eğitim Şubesi 1955 senesinde kapatılmıştır (85). 1957 senesinde yürürlüğe konan 6972 sayılı “Korumaya Muhtaç Çocuklar Kanunu” ile özel eğitimin tüm yetkileri Milli Eğitim Bakanlığına devredilmiştir. Özel eğitime muhtaç fertlerin hakları 1961 Anayasası’yla devlet garantisi altına alınmıştır. 1961 Anayasasının

50. Maddesinde “Devlet durumları nedeniyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirler alır” ibaresi yer almıştır (85).

1965 yılında özel eğitim verebilecek donanımlı bireyler yetiştirmek amacıyla Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi’nde “Özel Eğitim Bölümü” kurulmuştur. 1973 senesinde kabul edilen 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 8. maddesi şu şekildedir.

Madde 8: Fırsat ve imkan eşitliği

Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.

Bu madde genel eğitim sisteminin içerisine özel eğitimin dahil edilmesi bakımından çok önemlidir (85).

Özel eğitim gereksinimi bulunan bireylere yönelik ilk kapsamlı yasa olan “Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Yasası” 1983 yılında yürürlüğe girmiştir. Sonrasında ise bu yasa kapsamında özel eğitim alanında iyileştirici yönetmelikler yapılmıştır (85).

2.9.4. Özel Eğitimin Önemi

Özel eğitim hizmetlerinin sistematik bir şekilde uygulanabilmesi ve tüm bireylere eşit bir şekilde sunulabilmesi çağdaş toplumların en önemli özelliklerindendir (88). Özel eğitimin uygulanmasına bakıldığında bireylerin akranlarıyla birlikte ya da akranlarından ayrı olarak uygulanmaktadır. Akranlarından ayrı verilen eğitim bireyin engel türü ve seviyesine göre uygulanan programlar aracılığıyla özel eğitimciler tarafından verilen eğitimidir. Akranlarla birlikte verilen eğitim ise; ortak programlar aracılığıyla engelli bireylere normal sınıf öğretmenleri tarafından verilen eğitim olarak adlandırılmaktadır” (89).

2.9.5 Özel Eğitimin İlkeleri

- 1- Özel eğitime gereksinim duyan bireyler kendi kapasiteleri, becerileri ve ilgi alanlarına göre özel eğitimden faydalanırlar.
- 2- Özel eğitim gereksinimi olan tüm bireyler bu eğitime erken yaşlarda başlamalıdır.

3- Özel eğitim hizmetleri bireylerin kendi çevreleri ile bağlarını koparmadan planlı bir şekilde gerçekleştirilir.

4- Özel eğitime muhtaç bireylerin eğitim hayatında ki başarıları göz önünde bulundurularak gerekli değişikliklerin eğitim sistemine adapte edilmesi sonucu yaşlılarıyla birlikte eğitim alabilmeleri özel eğitimin önceliklerindendir.

5- Özel eğitim hizmetlerinin sorunsuz bir şekilde uygulanıp devam ettirilebilmesi için diğer kurumlarla ortaklaşa hareket edilmelidir.

6- Özel eğitim hizmetleri, kişiselleştirilmiş özel eğitim programlarının geliştirilip uygulanabilmesi sayesinde gerçekleştirilir.

7- Özel eğitime muhtaç bireylerin ebeveynlerinin de özel eğitimin tüm aşamalarında aktif bir rol oynamaları gerekmektedir.

8- Özel eğitimin sistematik bir şekilde uygulanabilmesi için sivil toplum örgütleriyle ortaklaşa hareket edilir.

9- Uygulanan bu hizmetler özel eğitime muhtaç bireyler ile toplumun kaynaşmasını sağlayacak şekilde düzenlenir (88)

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı engelli kişilerin yaşamlarında karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırmaya ve daha iyi bir yaşam sürmeleri için gerekli stratejiler oluşturmaktadır. Bu bağlamda “Engellilerin Toplumsal Entegrasyonunun Geliştirilmesi Projesi” hayata geçirilmiştir. Bu projenin asıl amacı engelli bireylerin diğer bireylerle eşit olanaklara sahip olmalarının sağlanmasıdır. Projenin diğer bir amacı da ilgili bakanlık ile sivil toplum kuruluşlarının ortaklaşa çalışmasıyla engelli bireylere yönelik hizmetlerin gerçekleştirilmesidir. Yeni stratejilerin geliştirilmesine katkı sağlamaları ve toplumu bilinçlendirmek adına sivil toplum kuruluşlarına eğitimler verilmiştir. Bunun sonucunda bazı şehirlerde faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının engelli bireylere yönelik hizmetler konusunda aktif rol oynadığı görülmüştür (90).

2.9.6. Özel Eğitimle İlgili Temel Kavramlar

a. Özel Gereksinimi Olan Birey

Özel gereksinimli birey, çeşitli sebeplerden dolayı kendi yaşlılarından farklı olarak gelişim gösteren ve farklı eğitim düzeyine sahip kişiyi ifade eder (91). Her özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin engel türleri ve dereceleri birbirlerinden farklıdır. Bu yüzden özel gereksinimli birey hakkında genel bir tanım yapmak doğru değildir (92).

Tıbbi Tanılama: Uzman doktorların tetkikleri sonucunda engelli bireyin engel türünün, derecesinin ve ihtiyaçlarının ortaya çıkarıldığı süreçtir.

Eğitsel Tanılama: Engelli bireyin eğitim sürecinde yeterli olup olmadığının, eğitim ortamındaki akranlarıyla arasındaki performans seviyesinin belirlendiği süreçtir (93).

b. Zedelenme

Bireyin fiziksel veya psikolojik yapısında meydana gelen eksikliklerdir (94).

c. Yetersizlik

Zedelenme sonucu, hareketlerin normal bireyler gibi yerine getirilmesinde zorluk çekilmesidir (94).

d. Engel – Özür

Bireyin yetersizlik sonucunda işlevlerini tümüyle yerine getirememesidir (94) .

2.10. Özel Gereksinimi Olan Bireylerin Sınıflandırılması

Yetersiz olan her ferdin gereksinimleri doğrultusunda çeşitli sınıflandırmalar yapılmıştır. Bu sınıflandırmalar ferdin eğitim ihtiyacı göz önünde bulundurularak düzenlenmektedir (95).

Bu sınıflandırma şu şekildedir:

2.10.1. Zihinsel Yetersizlik

Herhangi bir konuyu kavramada zorluk çeken, sosyalleşme, beceri alanında eksiklik ve uyum sorunu yaşamasından dolayı özel eğitim hizmetlerine gereksinim duyan bireylerdir. Tüm bu problemler 18 yaşından önce ortaya çıkmaktadır. IQ derecelerine göre hafif, orta ve ağır olarak sınıflandırılmaktadır (96).

2.10.2. İşitme Yetersizliği

Bireyin çeşitli sebeplerden dolayı işitme sisteminin zarar görmesidir. Birey bu sebeple konuşma ve dil problemleri yaşadığı için özel eğitime ihtiyaç duymaktadır (67).

2.10.3. Görme Yetersizliği

Görme yetisinin normal görme yetisinden daha az olması olarak tanımlanabilir. Duyu organları kendi aralarında birincil ve ikincil duyu organları olarak ikiye

ayrılmaktadır. Görme ve işitme birincil duyu organlarını ifade ederken tatma, koklama ve dokunma ise ikincil duyu organlarını ifade etmektedir (88).

2.10.4. Ortopedik Bozukluklar

Doğum öncesi veya sonrası çeşitli nedenlerden dolayı iskelet, kas ve sinir sisteminin etkilenmesi sonucu meydana gelen işlevsel bozukluklardır. Kişi bu sebepler yüzünden yaşamsal faaliyetlerini yerine getirememektedir (97).

2.10.5. Dil ve Konuşma Bozuklukları

Dil ve konuşma bozukluğu arasında farklılıklar bulunmaktadır. Dil bozukluğu bireyin anlama ve hislerini açıklamada yaşadığı zorlukları ifade eder. Konuşma bozukluğu ise bireyin akıcı bir şekilde konuşmasında ve sesleri doğru şekilde çıkarmasında yaşadığı zorluklardır (98).

2.10.6. Özel Öğrenme Güçlüğü

Bireyin zihinsel anlamda yeterli olup akademik anlamda yetersiz olmasıdır. Bu nedenle bireyin akademik, dil ve motor gelişim seviyelerinde eksiklikler meydana gelmektedir (99).

2.10.7. Duygusal ve Davranışsal Bozukluk

Kişinin, yaşadığı olaylar karşısında duygusal ve davranışsal olarak yaşlılarından daha farklı tepkiler göstermesidir. Bu yüzden bireyler özel eğitime gereksinim duymaktadırlar (100).

2.10.8. Otizm

Kişinin çevresindeki uyaranları fark etmesine ve elde ettiği bilgileri doğru bir şekilde kullanmasına engel olan gelişimsel bozukluktur (101).

Otizm, yaşamın ilk üç yılında meydana gelen bir hastalıktır. Otizm hayat boyunca devam eder. Otizm sosyal hayatı olumsuz yönde etkilemektedir. Otizmin yaygın belirtileri arasında iletişim kurmada yaşanan zorluk, sürekli tekrarlanan hareketler ve ilgi alanlarının daha az çeşitli olması söylenebilir (102).

2.10.9. Özel Yetenekli Çocuklar

Akranlarından sanatsal, sayısal ve teknik açıdan belirli derecede üstün olan çocuklardır. Bu çocukların zeka seviyesi 120 puan ve üzerindedir (103).

2.10.10. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu

Bireyin akranlarından daha fazla hareketli olması ve herhangi bir şeye dikkatini verememesi durumudur. Çocuklarda dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu ömür boyu sürebilmektedir (104).

2.10.11. Çoklu yetersizlik

İki veya daha fazla engel türünün kişinin hayatını aynı derecede etkilemesi durumudur (102).

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, nicel bir çalışmadır. İlişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli; iki veya daha fazla değişken arasında, birlikte değişim varlığı veya seviyesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (105-6).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evreni Malatya ilinde bulunan Akşemseddin İşitme Engelliler Ortaokulu, İbni Sina Özel Eğitim Uygulama Okulu ve Turgut Özal Özel Eğitim Meslek okullarında çalışan tüm öğretmenlerden oluşmaktadır. Örneklem grubu 57 öğretmenden oluşmaktadır.

3.3. Araştırmanın Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmenlere beş dereceli bir ölçme aracı kullanılmıştır. Beş dereceli ölçme aracı Koç tarafından geliştirilmiştir (107). Bu ölçme aracı öğretmenlerin kendi algı seviyelerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Öğretmenlerin bazı bireysel özelliklerinin (yaş, cinsiyet, mesleki deneyim, mezun olunan bölüm ve fakülte, mezun olunan bölüm, öğrenim düzeyleri) belirlenmesi için bilgi formu hazırlanmıştır. Bu formdan edinilen bilgiler aracılığıyla öğretmenlerin bireysel özellikleri ile yeterlilikleri arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığına bakılmıştır.

3.4. Araştırma Verilerinin Toplanması

Araştırmacı tarafından seçilen Malatya ilinde bulunan özel eğitim okullarında görev yapan toplam 57 öğretmene ölçek uygulanmıştır. Veriler okullara gidilerek araştırmacı tarafından toplanmıştır.

3.5. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma bulgularının çözümlenmesinde SPSS 16.0 paket programı kullanılmıştır. Anket verileri, 57 kişinin cevapları üzerinden analiz edilmiştir. Değişkenlere ait dağılımın normalliği ise SPSS yardımıyla analiz edilmiştir. Test sonucuna göre; normal dağılım gösteren değişkenlerin çözümlemeleri parametrik testler ile normal dağılım göstermeyen değişkenlerin çözümlemeleri ise non-parametrik testlerle ölçülmüştür. Elde edilen sonuçlar tablolar halinde gösterilmiştir.

4. BULGULAR

Bu çalışmada mesleki yeterlilik ve mesleki yeterliliğin alt boyutlarının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı istatistiksel olarak test edilmiştir. İlk olarak demografik değişkenlerin kategorilerinin mesleki yeterlilik ve alt faktörleri için normal dağılıp dağılmadığı normallik testi yapılarak sınanmıştır. 30 kişiden az örneklem için Shapiro Wilk normallik testi, 30 kişiden fazla örneklem boyutuna sahip örneklem için ise Kolmogorov-Smirnov normallik testi kullanılmıştır. Ardından değişkenler için fark testleri yapılmıştır. Normal dağıldığı gözlenen iki kategorili değişkenler için değişkenlere ait ortalamaların farklılaşıp farklılaşmadığının testi için t testi, normal dağılmayan iki kategorili değişkenler için ise Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. İki'den fazla grubu olan değişkenler için ortalamalar arasında farklılık olup olmadığını anlamada normal dağılım gösteren değişkenler için ANOVA analizi normal dağılım göstermeyen değişkenler için ise Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar tablolar ile gösterilmiştir.

4.1 Araştırmaya Katılan Kişilerin Özelliklerine İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Kişilere Ait Özellikler (n=57)

Gruplar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	25	43.9
Erkek	32	56.1
Toplam	57	
Yaş		
21-30	14	24.6
31-40	24	42.1
41-50	15	26.3
50+	4	7.0
Toplam	57	
Görev Yapılan Okul		
Ozel Eğitim İbni Sina	19	33.3
Turgut Özal Özel Eğitim Meslek	22	38.6
Akşemseddin İşitme Engelliler Ortaokulu	16	28.1
Toplam	57	
Mesleki Deneyim Süresi		
5 Yıl ve Daha Az	12	21.1
6 – 10 Yıl	13	22.8

11 – 15 Yıl	15	26.3
16 – 20 Yıl	7	12.3
21 – 25 Yıl	6	10.5
26 Yıl ve Üzeri	4	7.0
Toplam	57	
Mezun Olunan Bölüm		
Sınıf Öğretmenliği	17	29.8
Beden Eğitimi Öğretmenliği	5	8.8
Antrenörlük Eğitimi	1	1.8
Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	18	31.6
Özel Eğitim	8	14.0
Diğer	8	14.0
Toplam	57	
Mezun Olunan Fakülte		
Eğitim Fakültesi	50	87.7
Fen – Edebiyat Fakültesi	2	3.5
Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu	3	5.3
Diğer	2	3.5
Toplam	57	
Öğrenim Durumu		
Lisans	53	93.0
Yüksek Lisans	4	7.0
Toplam	57	

Araştırmaya katılan 57 kişiye ilişkin bulgular Tablo 1.'de görülmektedir. Araştırmaya katılan kişilerin %43.9'u kadın, %56.1'i erkek, %42.1'i 31 ile 40 yaş aralığında, %38.6'sı Turgut Özal Özel Eğitim Meslek Okulunda görev yapmakta, %26.3'ü 11 – 15 Yıl iş tecrübesine sahiptir. Katılımcıların %31.6'sı Zihinsel Engelliler Öğretmenliğinden mezun olup, %87.7'si eğitim fakültesi mezunudur. Katılımcıların %93'ü lisans mezunudur.

4.2. Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme Ve Değerlendirme Değişkenine Ait Ampirik Bulgular

Tablo 2. Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme Ve Değerlendirme Değişkeninin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri

Değişkenler	Kategorileri	n	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Cinsiyet	Kız	25	43.9	2.4320	0.72037
	Erkek	32	56.1	2.3000	0.86061
Yaş	21-30	14	24.6	2.2857	0.86900
	31-40	24	42.1	2.3917	0.76096
	41-50	15	26.3	2.1600	0.78994
	50+	4	7.0	3.1500	0.44347
Okul	Ozel Eğitim İbni Sina	19	33.3	2.4947	0.78420
	Turgut Özal Özel Eğitim Meslek	22	38.6	2.5182	0.84326
	İşitme Engelliler Ortaokulu	16	28.1	1.9750	0.65269
Mesleki Deneyim	5 yıl ve daha az	12	21.1	2.0833	0.82884
	6-10 yıl	13	22.8	2.2769	0.78119
	11-15 yıl	15	26.3	2.5067	0.81017
	16-20 yıl	7	12.3	2.4286	0.48206
	21-25 yıl	6	10.5	2.2667	0.95219
	26+	4	7.0	2.9000	1.01325
Mezun olunan bölüm	Sınıf Öğretmenliği	17	29.8	2.6588	0.91314
	Beden Eğitimi Öğretmenliği	5	8.8	1.8000	0.67823
	Antrenörlük Eğitimi	1	1.8		
	Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	18	31.6	2.4111	0.77754
	Özel Eğitim	8	14.0	2.0250	0.63640
	Diğer	8	14.0	2.3250	0.67559
Mezun olunan fakülte	Eğitim fakültesi	50	87.7	2.4080	0.82804
	Fen Edebiyat Fakültesi	2	3.5	2.4000	0.56569
	Besyo	3	5.3	1.7333	0.30551
	Diğer	2	3.5		
Öğrenim Durumu	Lisans	53	93.0	2.3321	0.71138
	Yükseklisans	4	7.0	2.7000	1.71659

Tablo 2’de elde edilen sonuçlar Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme değişkeninin demografik değişkenlere göre dağılımı ile ilgili tanımlayıcı istatistikleri

vermektedir. Kızların ortalama değeri 2.4320 iken standart hata puanı ise 0.72037'dir. Erkeklerin ortalama puanı 2.3 iken standart hata değeri ise 0.86061'dir. 21-30 yaş grubundaki kişilerin ortalama puanı 2.2857 iken standart sapma puanı 0.86900'dür. 31-40 yaş grubundaki kişilerin ortalama değeri 2.3917 iken standart sapma puanı 0.76096'dır. 41-50 yaş grubundaki kişilerin ortalama puanı 2.1600 iken standart sapma puanı 0.78994'dür. 50 yaş üstü kişilerin ortalama puanı ise 3.15 iken standart sapma puanı 0.44347'dir. İbni Sina Özel Eğitim Uygulama Okulundaki kişilerin ortalaması 2.4947 iken standart hata puanı 0.78420'dir. Turgut Özal Özel Eğitim Meslek okulundaki kişilerin ortalaması 2.5182 iken standart hata puanı 0.84326'dır. Akşemseddin İşitme Engelliler Ortaokulunda ki kişilerin ortalaması 1.9750 iken standart hata değeri 0.65269'dur. 5 yıl ve daha az mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 2.0833 iken standart hata puanı 0.82884'dür. 6 ile 10 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 2.2769 iken standart hata değeri 0.78119'dur. 11 ile 15 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 2.5067 iken standart hata puanı 0.81017'dir. 16 ile 20 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 2.4286 iken standart hata değeri 0.48206'dır. 21-25 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 2.2667 iken standart hata değeri 0.95219'dur. 26 yıl ve daha fazla mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 2.9000 iken standart hata değeri 1.01325'dir. Sınıf öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 2.6588 ve standart sapma puanı 0.91314'dür. Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 1.8000 ve standart sapma puanı 0.67823'dür. Zihinsel Engelliler Öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 2.4111 ve standart sapma puanı 0.77754'dür. Özel Eğitim bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 2.0250 ve standart sapma puanı 0.63640'dır. Diğer bölümlerden mezun kişilerin ortalama puanı 2.3250 ve standart sapma puanı 0.67559'dur. Eğitim fakültesinden mezun kişilerin ortalama puanı 2.4080 ve standart sapma puanı 0.82804'dür. Fen Edebiyat fakültesinden mezun kişilerin ortalama puanı 2.4000 ve standart sapma puanı 0.56569'dur. Beden Eğitimi Spor Yüksekokulundan mezun kişilerin ortalaması 1.7333 ve standart sapma değeri 0.30551'dir. Öğrenim Durumu lisans olan kişilerin ortalama puanı 2.3321 ve standart sapma puanı 0.71138'dir. Öğrenim Durumu yüksek lisans olan kişilerin ortalama puanı 2.3321 ve standart sapma puanı 1.71659'dur.

Tablo 3. Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme Ve Değerlendirme Normallik Testi ve Fark Testi Sonuçları

Değişkenler	Kategorileri	Normallik Testi p-değeri	Fark Testi p-değeri
Cinsiyet	Kız	0.546	0.540
	Erkek	0.200	
Yaş	21-30	0.295	0.925
	31-40	0.006	
	41-50	0.523	
	50+	0.798	
	Özel Eğitim İbni Sina	0.327	
Okul	Turgut Özal Özel Eğitim Meslek	0.123	0.060
	İşitme Engelliler Ortaokulu	0.164	
	5 yıl ve daha az	0.079	
Mesleki Deneyim	6-10 yıl	0.728	0.683
	11-15 yıl	0.002	
	16-20 yıl	0.023	
	21-25 yıl	0.649	
	26+	0.507	
	26+	0.507	
Mezun olunan bölüm	Sınıf Öğretmenliği	0.244	0.258
	Beden Eğitimi Öğretmenliği	0.921	
	Antrenörlük Eğitimi		
	Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	0.335	
	Özel Eğitim	0.526	
	Diğer	0.249	
	Diğer	0.249	
Mezun olunan fakülte	Eğitim fakültesi	0.200*	0.414
	Besyo	0.000	
	Diğer	0.925	
Öğrenim Durumu	Lisans	0.200	0.698
	Yüksek lisans	0.511	

Tablo 3’de Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme Değişkeninin, demografik değişkenlerin alt kategorilerindeki dağılımının normal olup olmadığını sınanan normallik testi sonuçları ve demografik değişkenlerin alt kategorilerinin Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme değişkeninin ortalamalarının değişiklik gösterip göstermediğini test eden fark testi sonuçları bulunmaktadır.

Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme değişkeninde cinsiyete göre farklılık bulunmamaktadır ($p=0.540>0.05$). Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme Ve Değerlendirme değişkeni ölçümleri yaş gruplarına göre farklılaşmamaktadır ($p=0.925>0.05$). Okul türlerine göre Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme değişkeninin ölçüm ortalamaları farklılık göstermemektedir ($p=0.060>0.05$). Mesleki deneyim süreleri ile Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme ortalama puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p=0.683>0.05$). Mezun olunan bölümlerin Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme Ve Değerlendirme ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.258>0.05$). Mezun olunan fakülteye göre yapılan normallik testi sonuçları normal dağılım göstermemektedir ($p<0.05$). Mezun olunan bölümler ile Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme ortalamaları arasında farklılık bulunmamaktadır ($p=0.414>0.05$). Öğrenim durumu değişkeni için grupların ortalamaları arasında bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p=0.698>0.05$).

4.3. Kişisel Ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim Değişkenine Ait Ampirik Bulgular

Tablo 4. Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim Değişkeninin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri

Değişkenler	Kategorileri	n	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Cinsiyet	Kız	25	43.9	1.6300	0.42769
	Erkek	32	56.1	1.7188	0.59144
Yaş	21-30	14	24.6	1.6071	0.45694
	31-40	24	42.1	1.8229	0.59197
	41-50	15	26.3	1.4667	0.43164
	50+	4	7.0	1.8750	0.43301
Okul	Ozel Eğitim İbni Sina	19	33.3	1.6711	0.44137
	Turgut Özal Özel Eğitim Meslek	22	38.6	1.6591	0.42640
	İşitme Engelliler Ortaokulu	16	28.1	1.7188	0.72958
Mesleki Deneyim	5 yıl ve daha az	12	21.1	1.5000	0.42640
	6-10 yıl	13	22.8	1.7308	0.41409
	11-15 yıl	15	26.3	1.8833	0.69351
	16-20 yıl	7	12.3	1.5000	0.35355
	21-25 yıl	6	10.5	1.7083	0.48520

	26+	4	7.0	1.5625	0.65749
Mezun olunan bölüm	Sınıf Öğretmenliği	17	29.8	1.6471	0.39587
	Beden Eğitimi Öğretmenliği	5	8.8	1.6000	0.45415
	Antrenörlük Eğitimi	1	1.8		
	Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	18	31.6	1.6389	0.46354
	Özel Eğitim	8	14.0	1.5938	0.49888
	Diğer	8	14.0	1.9375	0.91369
Mezun olunan fakülte	Eğitim fakültesi	50	87.7	1.6700	0.55199
	Fen Edebiyat Fakültesi	2	3.5	1.7500	0.35355
	Besyo	3	5.3	1.5833	0.14434
	Diğer	2	3.5		
Öğrenim Durumu	Lisans	53	93.0	1.6840	0.53966
	Yükseklisans	4	7.0	1.6250	0.25000

Tablo 4’de elde edilen sonuçlar Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim değişkeninin demografik değişkenlere göre dağılımı ile ilgili tanımlayıcı istatistikleri vermektedir. Kızların ortalama değeri 1.6300 iken standart hata değeri ise 0.42769’dur. Erkeklerin ortalama değeri 1.7188 iken standart hata değeri ise 0.59144’dür. 21-30 yaş grubundaki kişilerin ortalama puanı 1.6071 iken standart sapma puanı 0.45694’dür. 31-40 yaş grubundaki kişilerin ortalama puanı 1.8229 iken standart sapma puanı 0.59197’dir. 41-50 yaş grubundaki kişilerin ortalama puanı 1.4667 iken standart sapma puanı 0.43164’dür. 50 yaş üstü kişilerin ortalama puanı ise 1.8750 iken standart sapma puanı 0.43301’dir. İbni Sina Özel Eğitim Uygulama Okulundaki kişilerin ortalaması 1.6711 iken standart hata puanı 0.44137’dir. Turgut Özal Özel Eğitim Meslek okulundaki kişilerin ortalaması 1.6591 iken standart hata değeri 0.42640’dır. Akşemseddin İşitme Engelliler Ortaokulunda ki kişilerin ortalaması 1.7188 iken standart hata değeri 0.72958’dir. 5 yıl ve daha az mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 1.5000 iken standart hata değeri 0.42640’dır. 6 ile 10 yıl mesleki deneyime sahip kişilerin ortalaması

1.7308 iken standart hata değeri 0.41409'dur. 11 ile 15 yıl mesleki deneyime sahip kişilerin ortalaması 1.8833 iken standart hata değeri 0.69351'dir. 16 ile 20 yıl mesleki deneyime sahip kişilerin ortalaması 1.5000 iken standart hata değeri 0.35355'dir. 21-25 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 1.7083 iken standart hata değeri 0.48520'dir. 26 yıl ve daha fazla mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 1.5625 iken standart hata değeri 0.65749'dur. Sınıf öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 1.6471 ve standart sapma puanı 0.39587'dir. Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 1.6000 ve standart sapma puanı 0.45415'dir. Zihinsel Engelliler Öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 1.6389 ve standart sapma puanı 0.46354'dür. Özel Eğitim bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 1.5938 ve standart sapma puanı 0.49888'dir. Diğer bölümlerden mezun kişilerin ortalama puanı 1.9375 ve standart sapma puanı 0.91369'dur. Eğitim fakültesinden mezun kişilerin ortalama puanı 1.6700 ve standart sapma puanı 0.55199'dur. Fen Edebiyat fakültesinden mezun kişilerin ortalama puanı 1.7500 ve standart sapma puanı 0.35355'dir. Beden Eğitimi Spor Yüksekokulundan mezun kişilerin ortalama puanı 1.5833 ve standart sapma puanı 0.14434'dür. Öğrenim Durumu lisans olan kişilerin ortalama puanı 1.6840 ve standart sapma puanı 0.53966'dır. Öğrenim Durumu yüksek lisans olan kişilerin ortalama puanı 1.6250 ve standart sapma puanı 0.25000'dir.

Tablo 5. Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim Normallik Testi ve Fark Testi Sonuçları

Değişkenler	Kategorileri	Normallik Testi p-değeri	Fark Testi p-deperi
Cinsiyet	Kız	0.001	0.882
	Erkek	0.004	
Yaş	21-30	0.015	0.320
	31-40	0.000	
	41-50	0.060	
	50+	0.195	
Okul	Ozel Eğitim İbni Sina	0.006	0.904
	Turgut Özal Özel Eğitim Meslek	0.008	
	İşitme Engelliler Ortaokulu	0.001	
Mesleki Deneyim	5 yıl ve daha az	0.020	0.469
	6 ile 10 yıl	0.017	
	11 ile 15 yıl	0.001	
	16 ile 20 yıl	0.752	
	21 ile 25 yıl	0.452	

	26 yıl ve daha fazla	0.123	
Mezun olunan bölüm	Sınıf Öğretmenliği	0.032	
	Beden Eğitimi Öğretmenliği	0.826	
	Antrenörlük Eğitimi	-	
	Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	0.005	0.164
	Özel Eğitim	0.003	
	Diğer	0.025	
Mezun olunan fakülte	Eğitim fakültesi	0.000	0.790
	Besyo	0.463	
	Diğer	0.850	
Öğrenim Durumu	Lisans	0.000	0.596
	Yüksek lisans	0.001	

Tablo 5’de Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişiminin, demografik değişkenlerin alt kategorilerindeki dağılımının normal olup olmadığını sınavan normallik testi sonuçları ve demografik değişkenlerin alt kategorilerinin Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim ortalamalarının değişiklik gösterip göstermediğini test eden fark testi bulguları bulunmaktadır.

Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim değişkeni ile cinsiyet arasında farklılık bulunmamaktadır($p=0.882>0.05$). Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim ölçümleri ile yaş grupları arasında farklılık bulunmamaktadır($p=0.320>0.05$). Okul türlerine göre Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim değişkeninin ölçüm ortalamalarının farklılık göstermediğini göstermektedir($p=0.904>0.05$). Mesleki deneyim grupları ile Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim ortalamaları arasında farklılık bulunmamaktadır ($p=0.469>0.05$). Mezun olunan bölüm gruplarının Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim ortalamaları istatistiksel olarak farklılık göstermemektedir ($p=0.164>0.05$). Mezun olunan fakülte ile Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim ortalamaları arasında farklılık bulunmamaktadır($p=0.790>0.05$). Öğrenim durumu değişkeni için grupların ortalamaları arasında bir farklılık bulunmamıştır($p=0.596>0.05$).

4.4. Öğretme ve Öğrenme Süreci Değişkenine Ait Ampirik Bulgular

Tablo 6. Öğretme ve Öğrenme Süreci Değişkeninin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri

Değişkenler	Kategorileri	n	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Cinsiyet	Kız	25	43.9	1.5800	0.41282
	Erkek	32	56.1	1.7109	0.53547
yaş	21-30	14	24.6	1.5357	0.44783
	31-40	24	42.1	1.7188	0.47954
	41-50	15	26.3	1.6167	0.58146
	50+	4	7.0	1.8125	0.23936
Okul	Özel Eğitim İbni Sina	19	33.3	1.5658	0.42363
	Turgut Özal Özel Eğitim Meslek	22	38.6	1.7045	0.48573
	İşitme Engelliler Ortaokulu	16	28.1	1.6875	0.56642
	5 yıl ve daha az	12	21.1	1.5208	0.56867
Mesleki Deneyim	6-10 yıl	13	22.8	1.7115	0.47704
	11-15 yıl	15	26.3	1.7500	0.51755
	16-20 yıl	7	12.3	1.6429	0.45316
	21-25 yıl	6	10.5	1.6667	0.40825
	26+	4	7.0	1.5000	0.45644
Mezun olunan bölüm	Sınıf Öğretmenliği	17	29.8	1.5441	0.35614
	Beden Eğitimi Öğretmenliği	5	8.8	2.0500	0.64711
	Antrenörlük Eğitimi	1	1.8		
	Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	18	31.6	1.5972	0.47075
	Özel Eğitim	8	14.0	1.5938	0.49888

	Diğer	8	14.0	1.8438	0.61146
Mezun olunan fakülte	Eğitim fakültesi	50	87.7	1.6200	0.47175
	Fen Edebiyat Fakültesi	2	3.5	1.5000	0.35355
	Besyo	3	5.3	2.2500	0.66144
	Diğer	2	3.5	1.7500	0.35355
Öğrenim Durumu	Lisans	53	93.0	1.6557	0.49814
	Yükseklisans	4	7.0	1.6250	0.32275

Tablo 6’da elde edilen sonuçlar Öğretme ve Öğrenme Süreci değişkeninin demografik değişkenlere göre dağılımı ile ilgili tanımlayıcı istatistikleri vermektedir. Kızların ortalama değeri 1.5800 iken standart hata değeri ise 0.41282’dir. Erkeklerin ortalama değeri 1.7109 iken standart hata değeri ise 0.53547’dir. 21-30 yaş grubundaki kişilerin ortalama puanı 1.5357 iken standart sapma puanı 0.44783’dür. 31-40 yaş grubundaki kişilerin ortalama değeri 1.7188 iken standart sapma değeri 0.47954’dür. 41-50 yaş grubundaki kişilerin ortalama puanı 1.6167 iken standart sapma puanı 0.58146’dır. 50 yaş üstü kişilerin ortalama değeri ise 1.8125 iken standart sapma değeri 0.23936’dır. İbni Sina Özel Eğitim Uygulama Okulundaki kişilerin ortalaması 1.5658 iken standart hata puanı 0.42363’dür. Turgut Özal Özel Eğitim Meslek okulundaki kişilerin ortalaması 1.7045 iken standart hata değeri 0.48573’dür. Akşemseddin İşitme Engelliler Ortaokulunda ki kişilerin ortalaması 0.48573 iken standart hata değeri 0.56642’dir. 5 yıl ve daha az mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 1.5208 iken standart hata değeri 0.56867’dir. 6 ile 10 yıl mesleki deneyime sahip kişilerin ortalaması 1.7115 iken standart hata değeri 0.47704’dür. 11 ile 15 yıl mesleki deneyime sahip kişilerin ortalaması 1.7500 iken standart hata değeri 0.51755’dir. 16-20 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 1.6429 iken standart hata değeri 0.45316’dır. 21-25 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 1.6667 iken standart hata değeri 0.40825’dir. 26 yıl ve daha fazla mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 1.5000 iken standart hata değeri 0.45644’dür. Sınıf öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 1.5441 ve standart sapma puanı 0.35614’dür. Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 2.0500 ve standart sapma puanı

0.64711'dir. Zihinsel Engelliler Öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 1.5972 iken standart sapma puanı 0.47075'dir. Özel Eğitim bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 1.5938 iken standart sapma puanı 0.49888'dir. Diğer bölümlerden mezun kişilerin ortalama puanı 1.8438 ve standart sapma puanı 0.61146'dır. Eğitim fakültesinden mezun kişilerin ortalama puanı 1.6200 iken standart sapma puanı 0.47175'dir. Fen Edebiyat fakültesinden mezun kişilerin ortalama puanı 1.5000 iken standart sapma puanı 0.35355'dir. Beden Eğitimi Spor Yüksekokulundan mezun kişilerin ortalama puanı 2.2500 iken standart sapma puanı 0.66144'dür. Öğrenim Durumu lisans olan kişilerin ortalama puanı 1.6557 ve standart sapma puanı 0.49814'dür. Öğrenim Durumu yüksek lisans olan kişilerin ortalama puanı 1.6250 ve standart sapma puanı 0.32275'dir.

Tablo 7. Öğretme ve Öğrenme Süreci Normallik Testi ve Fark Testlerinin Sonuçları

Değişkenler	Kategorileri	Normallik Testi p-değeri	Fark Testi p-değeri
Cinsiyet	Kız	0.030	0.422
	Erkek	0.020	
yaş	21-30	0.268	0.542
	31-40	0.068	
	41-50	0.058	
	50+	0.272	
Okul	Özel Eğitim İbni Sina	0.125	0.633
	Turgut Özal Özel Eğitim Meslek	0.146	
	İşitme Engelliler Ortaokulu	0.052	
Mesleki Deneyim	5 yıl ve daha az	0.018	0.694
	6 ile 10 yıl	0.382	
	11 ile 15 yıl	0.218	
	16 ile 20 yıl	0.013	
	21 ile 25 yıl	0.505	
	26+	0.714	
Mezun olunan bölüm	Sınıf Öğretmenliği	0.039	0.203
	Beden Eğitimi Öğretmenliği	0.955	
	Antrenörlük Eğitimi		
	Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	0.146	

	Özel Eğitim	0.003	
	Diğer	0.631	
Mezun olunan fakülte	Eğitim fakültesi	0.004	0.943
	Besyo	0.000	
	Diğer	0.584	
Öğrenim Durumu	Lisans	0.004	0.962
	Yüksek lisans	0.972	

Tablo 7’de Öğretme ve Öğrenme Süreci’nin , demografik değişkenlerin alt kategorilerindeki dağılımının normal olup olmadığını sınavan normallik testi sonuçları ve demografik değişkenlerin alt kategorilerinin Öğretme ve Öğrenme Süreci ortalamalarının değişiklik gösterip göstermediğini test eden fark testi sonuçları bulunmaktadır.

Öğretme ve Öğrenme Süreci değişkeni ile cinsiyet arasında farklılık bulunmamaktadır($p=0.422>0.05$). Öğretme ve Öğrenme Süreci ölçümleri ile yaş arasında farklılık bulunmamaktadır($p=0.542>0.05$). Öğretme ve Öğrenme Süreci ölçümleri okullara göre farklılık göstermemektedir ($p=0.633>0.05$). Mesleki deneyim süreleri ile Öğretme ve Öğrenme Süreci ortalamaları arasında farklılık bulunmamaktadır ($p=0.694>0.05$). Mezun olunan bölüm grupları ile Öğretme ve Öğrenme Süreci ortalamaları arasında farklılık görülmemektedir ($p=0.203>0.05$). Mezun olunan fakülte ile Öğretme ve Öğrenme Süreci ortalamaları arasında farklılık görülmemektedir($p=0.943>0.05$). Öğrenim durumu değişkeni için grupların ortalamaları arasında bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p=0.962>0.05$).

4.5. Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi Değişkenine Ait Ampirik Bulgular

Tablo 8. Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi Değişkeninin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri

Değişkenler	Kategorileri	n	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Cinsiyet	Kız	25	43.9	1.7600	0.58941
	Erkek	32	56.1	1.8333	0.70837
yaş	21-30	14	24.6	1.4524	0.38358

	31-40	24	42.1	2.0972	0.77071
	41-50	15	26.3	1.7111	0.50185
	50+	4	7.0	1.5833	0.50000
Okul	Özel Eğitim İbni Sina	19	33.3	1.5263	0.37377
	Turgut Özal Özel Eğitim Meslek	22	38.6	2.0606	0.79440
	İşitme Engelliler Ortaokulu	16	28.1	1.7708	0.59278
Mesleki Deneyim	5 yıl ve daha az	12	21.1	1.4444	0.41030
	6-10 yıl	13	22.8	1.7179	0.46837
	11-15 yıl	15	26.3	2.2667	0.87469
	16-20 yıl	7	12.3	1.8571	0.57275
	21-25 yıl	6	10.5	1.7778	0.40369
	26+	4	7.0	1.3333	0.27217
Mezun olunan bölüm	Sınıf Öğretmenliği	17	29.8	1.9020	0.83968
	Beden Eğitimi Öğretmenliği	5	8.8	1.8000	0.29814
	Antrenörlük Eğitimi	1	1.8		
	Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	18	31.6	1.6111	0.53930
	Özel Eğitim	8	14.0	1.7500	0.49602
	Diğer	8	14.0	2.0417	0.78553
Mezun olunan fakülte	Eğitim fakültesi	50	87.7	1.7933	0.69298

	Fen Edebiyat Fakültesi	2	3.5	1.6667	0.47140
	Besyo	3	5.3	1.8889	0.19245
	Diğer	2	3.5		
Öğrenim Durumu	Lisans	53	93.0	1.7547	0.49851
	Yükseklisans	4	7.0	2.4167	1.77169

Tablo 8’de elde edilen sonuçlar Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi değişkeninin demografik değişkenlere göre dağılımı ile ilgili tanımlayıcı istatistikleri vermektedir. Kızların ortalama değeri 1.7600 iken standart hata değeri ise 0.58941’dir. Erkeklerin ortalama değeri 1.8333 iken standart hata değeri ise 0.70837’dir. 21-30 yaş grubundaki kişilerin ortalama puanı 1.4524 iken standart sapma puanı 0.38358’dir. 31-40 yaş grubundaki kişilerin ortalama puanı 2.0972 iken standart sapma puanı 0.77071’dir. 41-50 yaş grubundaki kişilerin ortalama puanı 1.7111 iken standart sapma puanı 0.50185’dir. 50 yaş üstü kişilerin ortalama puanı ise 1.5833 iken standart sapma puanı 0.50000’dir. İbni Sina Özel Eğitim Uygulama Okulundaki kişilerin ortalaması 1.5263 iken standart hata değeri 0.37377’dir. Turgut Özal Özel Eğitim Meslek okulundaki kişilerin ortalaması 2.0606 iken standart hata değeri 0.79440’dır. Akşemseddin İştme Engelliler Ortaokulunda ki kişilerin ortalaması 1.7708 iken standart hata değeri 0.59278’dir. 5 yıl ve daha az mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 1.4444 iken standart hata değeri 0.41030’dur. 6 ile 10 yıl mesleki deneyime sahip kişilerin ortalaması 1.7179 iken standart hata değeri 0.46837’dir. 11 ile 15 yıl mesleki deneyime sahip kişilerin ortalaması 2.2667 iken standart hata değeri 0.87469’dur. 16 ile 20 yıl mesleki deneyime sahip kişilerin ortalaması 1.8571 iken standart hata değeri 0.57275’dir. 21-25 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 1.7778 iken standart hata değeri 0.40369’dur. 26 yıl ve daha fazla mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 1.3333 iken standart hata değeri 0.27217’dir. Sınıf öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 1.9020 ve standart sapma puanı 0.83968’dir. Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 1.8000 ve standart sapma puanı 0.29814’dür. Zihinsel Engelliler Öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 1.6111 ve standart sapma puanı 0.53930’dur. Özel Eğitim bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 1.7500 ve standart sapma puanı 0.49602’dir. Diğer bölümlerden mezun kişilerin ortalama puanı 2.0417 ve standart sapma puanı

0.78553'dür. Eğitim fakültesinden mezun kişilerin ortalama puanı 1.7933 ve standart sapma puanı 0.69298'dir. Fen Edebiyat fakültesinden mezun kişilerin ortalama puanı 1.6667 ve standart sapma puanı 0.47140'dır. Beden Eğitimi Spor Yüksekokulundan mezun kişilerin ortalama puanı 1.8889 ve standart sapma puanı 0.19245'dir. Öğrenim Durumu lisans olan kişilerin ortalama puanı 1.7547 ve standart sapma puanı 0.49851'dir. Öğrenim Durumu yüksek lisans olan kişilerin ortalama puanı 2.4167 ve standart sapma puanı 1.77169'dur.

Tablo 9. Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi Normallik Testi ve Fark Testi Sonuçları

Değişkenler	Kategorileri	Normallik Testi p-değeri	Fark Testi p-deperi
Cinsiyet	Kız	0.029	0.836
	Erkek	0.000	
yaş	21-30	0.039	0.003 (31-40 ile 41-50)
	31-40	0.000	
	41-50	0.068	
	50+	0.001	
Okul	Ozel Eğitim İbni Sina	0.014	0.025
	Turgut Özal Özel Eğitim Meslek	0.000	
	İşitme Engelliler Ortaokulu	0.250	
Mesleki Deneyim	5 yıl ve daha az	0.032	0.007 (5 yıl ve daha az-11 ile 15 yıl arası) (6 ile 10 yıl ile 11 ile 15 yıl arası) (11 ile 15 yıl ile 26 yıl ve üzeri)
	6 ile 10 yıl	0.239	
	11 ile 15 yıl	0.000	
	16 ile 20 yıl	0.104	
	21 ile 25 yıl	0.415	
	26+	0.683	
Mezun olunan bölüm	Sınıf Öğretmenliği	0.000	0.601
	Beden Eğitimi Öğretmenliği	0.046	
	Antrenörlük Eğitimi		
	Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	0.048	

	Özel Eğitim	0.037	
	Diğer	0.284	
Mezun olunan fakülte	Eğitim fakültesi	0.000	0.802
	Besyo	1.000	
	Diğer	0.001	
Öğrenim Durumu	Lisans	0.000	0.735
	Yükseklisans	0.182	

Tablo 9’da Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi’nin , demografik değişkenlerin alt kategorilerindeki dağılımının normal olup olmadığını sınavan normallik testi sonuçları ve demografik değişkenlerin alt kategorilerinin Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi ortalamalarının değişiklik gösterip göstermediğini test eden fark testi sonuçları bulunmaktadır.

Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi değişkeni ile cinsiyet arasında farklılık bulunmamaktadır ($p=0.836>0.05$). Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi ölçümleri ile 31-40 ve 41-50 yaş grupları arasında istatistiksel açıdan farklılık bulunmaktadır ($p=0.003<0.05$). Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi ölçümleri okullara göre farklılık göstermemektedir ($p=0.025>0.05$). 11-15 yıl mesleki deneyim süresine sahip kişilerle 5 yıl ve daha az, 6 ile 10 yıl arası ve 26 yıldan fazla mesleki deneyime sahip kişiler ile Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi ortalamaları arasında istatistiksel farklılık bulunmaktadır ($p=0.007<0.05$). Mezun olunan bölümler ile Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi ortalamaları arasında istatistiksel farklılığın bulunmadığı görülmektedir ($p=0.601>0.05$). Mezun olunan fakülteler ile Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi ortalamaları arasında istatistiksel olarak farklılık bulunmamaktadır ($p=0.802>0.05$). Öğrenim durumu değişkeni için grupların ortalamaları arasında bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p=0.735>0.05$).

4.6. Mesleki Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama Değişkenine Ait Ampirik Bulgular

Tablo 10. Mesleki Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama Değişkeninin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri

Değişkenler	Kategorileri	n	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Cinsiyet	Kız	25	43.9	2.0267	0.64492
	Erkek	32	56.1	2.0000	0.65034
yaş	21-30	14	24.6	1.8095	0.72459
	31-40	24	42.1	2.0833	0.63131
	41-50	15	26.3	2.0000	0.59094
	50+	4	7.0	2.3333	0.60858
	Özel Eğitim İbni Sina	19	33.3	1.8947	0.63879
Okul	Turgut Özal Özel Eğitim Meslek	22	38.6	2.2424	0.56514
	İşitme Engelliler Ortaokulu	16	28.1	1.8333	0.68853
Mesleki Deneyim	5 yıl ve daha az	12	21.1	1.7500	0.75378
	6-10 yıl	13	22.8	1.8718	0.50071
	11-15 yıl	15	26.3	2.2444	0.66029
	16-20 yıl	7	12.3	2.1905	0.42414
	21-25 yıl	6	10.5	2.2222	0.77936
	26+	4	7.0	1.7500	0.56928
	Sınıf Öğretmenliği	17	29.8	2.0588	0.44465
Mezun olunan bölüm	Beden Eğitimi Öğretmenliği	5	8.8	2.1333	0.76739
	Antrenörlük Eğitimi	1	1.8		

	Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	18	31.6	2.0741	0.73703
	Özel Eğitim	8	14.0	1.7917	0.85333
	Diğer	8	14.0	1.9167	0.61075
	Eğitim fakültesi	50	87.7	2.0267	0.65583
Mezun olunan fakülte	Fen Edebiyat Fakültesi	2	3.5	1.5000	0.70711
	Besyo	3	5.3	2.1111	0.69389
	Diğer	2	3.5		
Öğrenim Durumu	Lisans	53	93.0	2.0252	0.64665
	Yükseklisans	4	7.0	1.8333	0.63828

Tablo 10’da elde edilen sonuçlar Mesleki Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama değişkeninin demografik değişkenlere göre dağılımı ile ilgili tanımlayıcı istatistikleri vermektedir. Kızların ortalama değeri 2.0267 iken standart hata değeri ise 0.64492’dir. Erkeklerin ortalama değeri 2.0000 iken standart hata değeri ise 0.65034’dür. 21-30 yaş grubundaki kişilerin ortalama puanı 1.8095 iken standart sapma puanı 0.72459’dur. 31-40 yaş grubundaki kişilerin ortalama puanı 2.0833 iken standart sapma puanı 0.63131’dir. 41-50 yaş grubundaki kişilerin ortalama puanı 2.0000 iken standart sapma puanı 0.59094’dür. 50 yaş üstü kişilerin ortalama puanı ise 2.3333 iken standart sapma puanı 0.60858’dir. İbni Sina Özel Eğitim Uygulama Okulundaki kişilerin ortalaması 1.8947 iken standart hata değeri 0.63879’dur. Turgut Özal Özel Eğitim Meslek okulundaki kişilerin ortalaması 2.2424 iken standart hata değeri 0.56514’dür. Akşemseddin İşitme Engelliler Ortaokulunda ki kişilerin ortalaması 1.8333 iken standart hata değeri 0.68853’dür. 5 yıl ve daha az mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 1.7500 iken standart hata değeri 0.75378’dir. 6-10 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 1.8718 iken standart hata değeri 0.50071’dir. 11-15 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 2.2444 iken standart hata değeri 0.66029’dur. 16-20 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 2.1905 iken standart hata değeri 0.42414’dür. 21-25 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 2.2222 iken standart hata değeri 0.77936’dır. 26 yıl ve daha fazla mesleki deneyim süresi olan kişilerin ortalaması 1.7500

iken standart hata değeri 0.56928'dir. Sınıf öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 2.0588 ve standart sapma puanı 0.44465'dir. Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 2.1333 ve standart sapma puanı 0.76739'dur. Zihinsel Engelliler Öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 2.0741 ve standart sapma puanı 0.73703'dür. Özel Eğitim bölümünden mezun kişilerin ortalama puanı 1.7917 ve standart sapma puanı 0.85333'dür. Diğer bölümlerden mezun kişilerin ortalama puanı 1.9167 ve standart sapma puanı 0.61075'dir. Eğitim fakültesinden mezun kişilerin ortalama puanı 2.0267 ve standart sapma puanı 0.65583'dür. Fen Edebiyat fakültesinden mezun kişilerin ortalama puanı 1.5000 ve standart sapma puanı 0.70711'dir. Beden Eğitimi Spor Yüksekokulundan mezun kişilerin ortalama puanı 2.1111 ve standart sapma puanı 0.69389'dur. Öğrenim Durumu lisans olan kişilerin ortalama puanı 2.0252 ve standart sapma puanı 0.64665'dir. Öğrenim Durumu yüksek lisans olan kişilerin ortalama puanı 1.8333 ve standart sapma puanı 0.63828'dur.

Tablo 11. Mesleki Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama Normallik Testi ve Fark Testi Sonuçları

Değişkenler	Kategorileri	Normallik Testi p-değeri	Fark Testi p-deperi
Cinsiyet	Kız	0.072	0.878
	Erkek	0.200	
yaş	21-30	0.126	0.346
	31-40	0.132	
	41-50	0.517	
	50+	0.714	
	Ozel Eğitim İbni Sina	0.193	
Okul	Turgut Özal Özel Eğitim Meslek	0.243	0.083
	İşitme Engelliler Ortaokulu	0.083	

Mezun olunan bölüm	Sınıf Öğretmenliği	0.138	0.916
	Beden Eğitimi Öğretmenliği	0.257	
	Antrenörlük Eğitimi	-	
	Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	0.267	
	Özel Eğitim	0.058	
	Diğer	0.828	
Mesleki Deneyim	5 yıl ve daha az	0.136	0.263
	6-10 yıl	0.091	
	11-15 yıl	0.551	
	16-20 yıl	0.215	
	21-25 yıl	0.133	
	26+	0.850	
Mezun olunan bölüm	Sınıf Öğretmenliği	0.138	0.916
	Beden Eğitimi Öğretmenliği	0.257	
	Antrenörlük Eğitimi	-	
	Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	0.267	
	Özel Eğitim	0.058	
	Diğer	0.828	
Mezun olunan fakülte	Eğitim fakültesi	0.069	0.478
	Besyo	0.463	
	Diğer	0.195	
Öğrenim Durumu	Lisans	0.035	0.658
	Yükseklisans	0.272	

Tablo 11’de Mesleki Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlamanın, demografik değişkenlerin alt kategorilerindeki dağılımının normal olup olmadığını sınavan normallik testi sonuçları ve demografik değişkenlerin alt kategorilerinin ortalamalarının değişiklik gösterip göstermediğini test eden fark testi sonuçları bulunmaktadır.

Mesleki Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama değişkeni ile cinsiyet arasında farklılık bulunmamaktadır ($p=0.878>0.05$). Yaş grupları ile Mesleki Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemektedir ($p=0.346>0.05$). Mesleki Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama ölçümleri okullara göre farklılık göstermemektedir ($p=0.094>0.05$). Mesleki deneyim süreleri ile Mesleki Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.263>0.05$). Mezun olunan bölümlerin Mesleki Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.916>0.05$). Mezun olunan fakültelerin Mesleki Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.478>0.05$). Öğrenim durumu değişkeni ile Mesleki Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama ortalamaları arasında bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p=0.658>0.05$).

4.7. Mesleki Yeterlilik Değişkenine Ait Ampirik Bulgular

Tablo 12. Mesleki Yeterlilik Değişkeninin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri

Değişkenler	Kategorileri	n	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Cinsiyet	Kız	25	43.9	1.9086	0.40804
	Erkek	32	56.1	1.9158	0.48869
yaş	21-30	14	24.6	1.7362	0.41156
	31-40	24	42.1	2.0408	0.45139
	41-50	15	26.3	1.7986	0.46492
	50+	4	7.0	2.1888	0.22748
Okul	Özel Eğitim İbni Sina	19	33.3	1.8625	0.36398
	Turgut Özal Özel Eğitim Meslek	22	38.6	2.0325	0.42078
	İşitme Engelliler Ortaokulu	16	28.1	1.8074	0.56311
Mesleki Deneyim	5 yıl ve daha az	12	21.1	1.6718	0.40709
	6 ile 10 yıl	13	22.8	1.9105	0.43996
	11 ile 15 yıl	15	26.3	2.1034	0.47320
	16 ile 20 yıl	7	12.3	1.9359	0.39895
	21 ile 25 yıl	6	10.5	1.9524	0.49008
	26+	4	7.0	1.8265	0.47556
	Sınıf Öğretmenliği	17	29.8	2.0192	0.36332

Mezun olunan bölüm	Beden Eğitimi Öğretmenliği	5	8.8	1.9102	0.48264
	Antrenörlük Eğitimi	1	1.8		
	Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	18	31.6	1.8537	0.42575
	Özel Eğitim	8	14.0	1.6964	0.56012
	Diğer	8	14.0	2.0459	0.57338
Mezun olunan fakülte	Eğitim fakültesi	50	87.7	1.9057	0.47779
	Fen Edebiyat Fakültesi	2	3.5	1.9490	0.12988
	Besyo	3	5.3	1.9932	0.27858
	Diğer	2	3.5	1.9286	0.12988
Öğrenim Durumu	Lisans	53	93.0	1.8968	0.43212
	Yükseklisans	4	7.0	2.1224	0.70735

Tablo 12’de elde edilen sonuçlar Mesleki Yeterlilik değişkeninin demografik değişkenlere göre dağılımı ile ilgili tanımlayıcı istatistikleri vermektedir. Ankete katılanların 25’i kız (%43.9), 32’si ise erkeklerden oluşmaktadır. Kızların mesleki yeterlilik ortalamaları 1.9086 iken, erkeklerin ortalaması 1.9158 olarak gözlemlenmiştir. Kızların mesleki yeterlilik değişkenlerine ait standart sapma değeri 0.40804 iken, erkeklerin mesleki yeterlilik ölçümlerinin standart hata değeri ise 0.48869’dur. Ankete katılan 14 kişi(%24.6) 21 ile 30 yaş grubunda, 24 kişi (%42.1) 31 ile 40 yaş grubunda, 15 kişi (%26.3) 41 ile 50 yaş grubunda, 7 kişi (%4) ise 50 yaş üstü gruptadır. 21 ile 30 yaş grubundaki kişilerin mesleki yeterlilik ortalaması 1.7362, 31 ile 40 yaş grubundaki kişilerin mesleki yeterlilik ortalama puanı 2.0404, 41-50 yaş grubundaki kişilerin ortalama mesleki yeterlilikleri 1.7986 ve 50 yaş üstü kişilerin ortalama mesleki yeterlilik ortalaması ise 2.1888 olarak elde edilmiştir. 21-30 yaş grubunun mesleki yeterlilik değişkeninin standart sapma değeri 0.41156, 31-40 yaş grubunun mesleki yeterlilik değişkeninin standart sapma değeri 0.45139, 41-50 yaş grubunun 0.46492 ve 50 yaş ve üzeri grubun ise 0.22748’dir. İbni Sina Özel Eğitim Uygulama Okulundaki kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeni ortalaması 1.8625 iken standart hata değeri 0.36398’dir. Turgut Özal Özel Eğitim Meslek okulundaki kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalaması 2.0325 iken standart hata değeri 0.42078’dir. Akşemseddin İşitme Engelliler Ortaokulunda ki kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalaması 1.8074 iken standart hata değeri 0.56311’dir. 5 yıl ve daha az mesleki deneyim süresi olan kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalaması 1.6718 iken standart hata değeri 0.40709’dur. 6-10 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalaması 1.9105

iken standart hata değeri 0.43996'dur. 11-15 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalaması 2.1034 iken standart hata değeri 0.47320'dir. 16-20 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalaması 1.9359 iken standart hata değeri 0.39895'dir. 21-25 yıl mesleki deneyim süresi olan kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalaması 1.9524 iken standart hata değeri 0.49008'dir. 26 yıl ve daha fazla mesleki deneyim süresi olan kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalaması 1.8265 iken standart hata değeri 0.47556'dır. Sınıf öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalama puanı 2.0192 ve standart sapma puanı 0.36332'dir. Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalama puanı 1.9102 ve standart sapma puanı 0.48264'dür. Zihinsel Engelliler Öğretmenliği bölümünden mezun kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalama puanı 1.8537 ve standart sapma puanı 0.42575'dir. Özel Eğitim bölümünden mezun kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalama puanı 1.6964 iken standart sapma puanı 0.56012'dir. Diğer bölümlerden mezun kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalama puanı 2.0459 iken standart sapma puanı 0.57338'dir. Eğitim fakültesinden mezun kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalama puanı 1.9057 iken standart sapma puanı 0.47779'dur. Fen Edebiyat fakültesinden mezun kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalama puanı 1.9490 iken standart sapma puanı 0.12988'dir. Beden Eğitimi Spor Yüksekokulundan mezun kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalama puanı 1.9932 iken standart sapma puanı 0.27858'dir. Öğrenim Durumu lisans olan kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalama puanı 1.8968 iken standart sapma puanı 0.43212'dir. Öğrenim Durumu yüksek lisans olan kişilerin Mesleki Yeterlilik değişkeninin ortalama puanı 2.1224 iken standart sapma puanı 0.70735'dir.

Tablo 13. Mesleki Yeterlilik Değişkeninin Normallik Testi ve Fark Testi Sonuçları

Değişkenler	Kategorileri	Normallik Testi p-değeri	Fark Testi p-değeri
Cinsiyet	Kız	0.008	0.891
	Erkek	0.200*	
yaş	21-30	0.070	0.124
	31-40	0.289	
	41-50	0.414	
	50+	0.457	

Okul	Özel Eğitim İbni Sina	0.007	0.257
	Turgut Özal Özel Eğitim Meslek	0.684	
	İşitme Engelliler Ortaokulu	0.540	
Mesleki Deneyim	5 yıl ve daha az	0.111	0.420
	6 ile 10 yıl	0.016	
	11 ile 15 yıl	0.415	
	16 ile 20 yıl	0.887	
	21 ile 25 yıl	0.838	
	26+	0.065	
Mezun olunan bölüm	Sınıf Öğretmenliği	0.014	0.668
	Beden Eğitimi Öğretmenliği	0.499	
	Antrenörlük Eğitimi	-	
	Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	0.087	
	Özel Eğitim	0.406	
	Diğer	0.979	
Mezun olunan fakülte	Eğitim fakültesi	0.062	0.837
	Besyo	0.475	
	Diğer	0.159	
Öğrenim Durumu	Lisans	0.009	0.719
	Yüksek lisans	0.751	

Tablo 13’de Mesleki yeterliliğin, demografik değişkenlerin alt kategorilerindeki dağılımının normal olup olmadığını sınavan normallik testi sonuçları ve alt kategorilerin mesleki yeterlilik ortalamalarının değişiklik gösterip göstermediğini test eden fark testi sonuçları bulunmaktadır.

Mesleki yeterlilik değişkeni ile cinsiyet arasında farklılık bulunmamaktadır ($p=0.891>0.05$). Mesleki yeterlilik ölçümleri yaş gruplarına göre farklılaşmamaktadır ($p=0.124>0.05$). Okul türlerine göre mesleki yeterlilik değişkeninin ölçüm ortalamalarının farklılık göstermediği görülmektedir ($p=0.257>0.05$). Mesleki deneyim grupların ile mesleki yeterlilik ortalamaları arasında istatistiksel açıdan farklılık bulunmamaktadır ($p=0.420>0.05$). Mezun olunan bölüm gruplarının mesleki yeterlilik ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.668>0.05$). Mezun olunan fakülte gruplarının mesleki yeterlilik ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0.837>0.05$). Öğrenim durumu değişkeni için grupların ortalamaları arasında bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p=0.719>0.05$).

Araştırma Hipotezleri

Araştırma kapsamında 2 adet ana hipotez geliştirilmiştir. Bu hipotezler verilerin değerlendirilmesi sonucu oluşturulmuştur.

H₁: Özel eğitim dersi alan bölümlerle özel eğitim dersi almayan bölümlerin mesleki yeterlilik düzeyleri birbirinden farklıdır.

H₂: Özel eğitim dersi alan bölümler ile BESYO bölümlerinin mesleki yeterlilik düzeyleri birbirinden farklıdır.

Lisans döneminde özel eğitim dersi alan bölümlerden mezun olan öğretmenler ile lisans döneminde özel eğitim dersi almayan bölümlerden mezun olan öğretmenlerin mesleki yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Analiz sonuçları tablo 14’de görülmektedir.

Tablo 14. Özel Eğitim Alan Bölümler ile Özel Eğitim Almayan Bölümler Arasındaki Mesleki Yeterlilik Düzeyi Farklılığının Analiz Sonuçları

Değişken	Kategoriler	Normallik Testi p-değeri	Fark Testi p-değeri
Mezun olunan bölüm	Özel Eğitim Alan Bölümler	0.038	0.332
	Özel Eğitim Almayan Bölümler	0.115	

Özel eğitim alan bölümler ile özel eğitim almayan bölümler arasındaki mesleki yeterlilik düzeyi farklılık göstermemektedir ($p=0.332>0.05$). H_1 hipotezi desteklenmemektedir.

H₂: Özel eğitim alan bölümler ile BESYO bölümlerinin mesleki yeterlilik düzeyleri birbirinden farklıdır.

Lisans döneminde özel eğitim dersi alan bölümlerden mezun olan öğretmenler ile Besyo bölümlerinden mezun olan öğretmenlerin mesleki yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Analiz sonuçları tablo 15’de görülmektedir.

Tablo 15. Özel Eğitim dersi Alan Bölümler ile BESYO Bölümleri Arasındaki Mesleki Yeterlilik Düzeyi Farklılığının Analiz Sonuçları

Değişken	Kategoriler	Normallik Testi p-değeri	Fark Testi p-değeri
Mezun olunan bölüm	Besyo	0.732	0.735
	Özel Eğitim Alan Bölümler	0.038	

Özel eğitim alan bölümler ile Besyo bölümleri arasındaki mesleki yeterlilik düzeyi farklılık göstermemektedir ($p=0.735>0.05$). H_2 hipotezi desteklenmemektedir.

Tablo 16. Test Sonuçlarına Göre Mesleki Yeterlilik ve Alt Boyutları için Sınanan ve Reddedilen Sıfır Hipotezlerinin Özeti

H₀: Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi Yaş gruplarına göre farklılık göstermez. $p=0,003^{***}$ (31-40 ile 41-50)
H₀: Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi okul türlerine göre farklılık göstermez. $p=0,025^{**}$ (O-T)
H₀: Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi mesleki deneyime göre farklılık göstermez. $p=0.007^{***}$ (5 yıl ve daha az- 11-15 yıl arası) (6-10 yıl ile 11-15 yıl arası) (11-15 yıl ile 26 yıl ve üzeri)

*, %10 anlamlılık seviyesinde; **, %5 anlamlılık seviyesinde; *** ise %10 anlamlılık seviyesinde anlamlılığı gösterir.

Tablo 16’da ortalamalar arasındaki farklılıkların anlamlı bulunduğu hipotezler özet olarak sunulmaktadır. Yapılan testler sonucunda Özel Alan Öğretim Programı Bilgisinin yaş gruplarına göre %1 düzeyinde, okul türlerine göre ise %5 düzeyinde farklılaştığı görülmektedir. Mesleki gelişmeleri izleme boyutunun okul türlerindeki farklılaşması %10 düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

5. TARTIŞMA

Araştırmamızın amaçları doğrultusunda elde edilen veriler bulgular kısmında gösterilmiştir. Bu verilerden hareketle mesleki yeterlilik ile cinsiyet, yaş grupları, görev yapılan okul, mesleki deneyim, mezun olunan bölüm, mezun olunan fakülte ve öğrenim durumu değişkenleri arasında farklılık görülmemektedir. Özel Eğitim Okullarında Görev Yapan Özel Eğitim Bölümü Mezunu Öğretmenler ile Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Yeterlilikleri arasında fark bulunmamaktadır. Bu sonuçlar ele alındığında ve literatür incelenerek elde edilen diğer çalışma sonuçlarına bakıldığında, çalışmamızı destekleyen ve desteklemeyen bulgulara ulaşılmıştır.

Çalışmamız sonucunda Özel Eğitim Okullarında görev yapan Özel Eğitim Bölümü Mezunu Öğretmenler ile Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliliklerinin cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Tablo 13’de elde edilen bulgulara göre mesleki yeterlilik değişkeni cinsiyete göre farklılık göstermemektedir ($p=0.891>0.05$). Benzer şekilde Gönüldaş’ın yaptığı çalışmada Özel eğitim öğretmenlerinin öz yeterlilik algıları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamadığı sonucuna ulaşmıştır (108). Bu çalışma bulguları çalışmamızın bulgularını destekler niteliktedir. Bu durum cinsiyet değişkeni açısından ele alındığında Mesleki yeterliliğin kadın ve erkek öğretmenler için etkili bir parametre olmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bu duruma örnek nitelikte başka bir çok çalışmaya daha rastlanmıştır (109-115). Yine bir başka araştırmada Çiftçi Öğretmen mesleki yetkinliği ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır ($p>0.05$). Ancak aritmetik ortalamaların yetkinlik puanlarına baktığımızda ise erkek öğretmenlerin puan ortalamaları (=239.58) kadın öğretmenlerin puan ortalamalarından (=238.49) daha yüksek oluşu sonucuna ulaşmıştır (116). Bu sonuca göre erkek öğretmenlerin kendilerini daha yetkin gördükleri söylenebilir. Her ne kadar mesleki yeterlilik cinsiyete göre değişkenlik göstermese de bazı çalışmalar aritmetik puan ortalaması itibariyle herhangi bir cinsiyet lehine farklılık gösterebilir. Bu durumu bölgedeki okulların yapısı, öğretmenlerin kişisel özellikleri etkilemiş olabilir.

Dilci ve Yıldız yaptıkları araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının yeterlik algılarının cinsiyetlerine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır ($0.233>0.05$). Sıra ortalamalarına baktığımızda kız öğretmen adaylarının yeterlik inançlarının daha fazla

olduğu sonucuna ulaştıkları görülmektedir (117). Bu bulgulardan hareketle kız öğretmen adaylarının kendilerini daha yeterli gördüklerini söylenebilir. Elde edilen bu sonuçlar itibariyle adayların henüz öğretmenliğe başlamadıkları için böyle bir sonucun ortaya çıktığı söylenebilir. Çünkü diğer araştırmalarda bu durumun aksi sonuçların ortaya çıktığı görülmüştür. Literatürde bu duruma örnek başka çalışmalar da mevcuttur (118).

Literatür taraması sonucunda çalışmamızı desteklemeyen çalışmalara da ulaşılmıştır. Çapri ve Çelikkaleli ile Şeker, Deniz ve Görgen'in yaptıkları çalışmalarda öğretmen adaylarının yeterlik algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Cinsiyet değişkeni açısından öğretmen adaylarının mesleki yeterliliğin kadın öğretmen adayları lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı bulunmuştur (119, 120). Elde edilen bu sonuçların kadın öğretmen adaylarının toplum içerisinde meslek sahibi olmaya gösterdikleri ilgiden dolayı olduğu söylenebilir.

Çalışmamızda mesleki yeterlilik değişkeni ile yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p=0.124>0.05$). Fakat Yıldız ve ark. yaptıkları çalışmada kişinin yaşının artmasıyla mesleki deneyiminin olumlu şekilde geliştiği ve bununla birlikte zorluklarla başa çıkma yollarının kolaylaştığı söylenebilir (121). Ayrıca çalışmamızda Tablo 9'daki elde edilen sonuca göre ise 31-40 ile 41-50 yaş grupları ile Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p=0.003<0.05$). Bu farklılığın nedeni olarak öğretmenlerin mesleğe alışmaları ve kendilerini geliştirmeye olan inançlarının rol oynadığı söylenebilir.

Çalışmamız sonucunda Özel Eğitim Okullarında görev yapan Özel Eğitim Bölümü Mezunu Öğretmenler ile Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Yeterlilik ile mesleki deneyim grupları arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Tablo 13'de elde edilen bulgulara göre mesleki yeterlilik değişkeni mesleki deneyime göre farklılık göstermemektedir ($p=0.420>0.05$). Ekici yaptığı çalışmada mesleki deneyime göre öz yeterlik inançlarının farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır (122). Bu çalışma bulguları çalışmamızın bulgularını destekler niteliktedir. Bu durum mesleki deneyim değişkeninin mesleki yeterlilik için etkili bir parametre olmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bu duruma örnek nitelikte başka çalışmalara da rastlanmıştır (123-126). Ayrıca çalışmamızda Tablo 9'daki Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi faktöründen elde edilen sonuca göre 5 yıl ve daha az mesleki deneyim ile 11-15 yıl arası, 6-10 yıl ile 11-15 yıl arası ve 11-15 yıl ile 26 yıl ve üzeri mesleki deneyim

grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p=0.007<0.05$). Bu sonuçlara göre mesleğinin 11-15 yıllarında bulunan öğretmenler ile diğer öğretmenler arasında Özel alan öğretim program bilgisi ve uygulama becerisinde farklılaşma olduğu görülmüştür. Elde edilen bu sonuçlara göre 11-15 yıldır çalışan öğretmenlerin mesleklerini daha fazla benimsedikleri için böyle bir sonucun ortaya çıktığı söylenebilir. Mesleki deneyimin artmasıyla beraberde öğretmenlerin mesleklerine olan ilgilerinin azalması olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Toy ve Duru'nun sınıf öğretmenleriyle yaptığı araştırmada mesleki kıdem yılı değişkeni ile mesleki yeterlilik arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmada 1-5 yıl kıdem yılı olan öğretmenlerin kendilerini 11-15 ve 16-20 yıl kıdemi olan öğretmenlerden daha yeterli algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır (118). Elde edilen bu farklılığın öğretmenlerin mesleğe yeni başladıklarından dolayı olduğu söylenebilir. Tablo 13'de elde edilen bulgulara göre mesleki yeterlilik ile mezun olunan bölüm ($p=0.068>0.05$) ve fakülte ($p=0.837>0.05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde Çarpi ve Çelikkaleli yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutumlarının program ve fakülte değişkenlerine göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır (119). Bu duruma örnek birçok çalışma bulunmaktadır (127-129). Bu sonuçlar çalışmamızı destekler niteliktedir.

Erişen ve Çeliköz ve Şeker, Deniz ve Görgen yaptıkları çalışmalarda öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerinin alanlarına göre farklılaştığı bulgusuna ulaşmışlardır (120, 130). Bu çalışma bulguları çalışmamızı desteklememektedir. Bu duruma örnek başka çalışmalarda bulunmaktadır (131, 132). Çalışmaların farklı sonuçlar göstermesinin sebebi olarak araştırma gruplarının ve bölgelerinin farklı olduğu söylenebilir.

Çalışmamız sonucunda mesleki yeterlilik ile öğrenim durumu değişkeni arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Tablo 13'de elde edilen bulgulara göre mesleki yeterlilik değişkeni cinsiyete göre farklılık göstermemektedir ($p=0.719>0.05$). Literatürde çalışma bulgularımızla aynı sonuçlar gösteren çalışmalar mevcuttur (111-116).

Literatürde mesleki yeterlilik ile öğrenim durumu değişkeni arasında anlamlı fark bulunan başka çalışmalarda mevcuttur (108, 133). Bu çalışma sonuçları araştırmamızın bulgularıyla farklılık göstermektedir. Elde edilen bu çalışma sonuçlarına göre lisansüstü eğitim ile yeterlik algısı arasında olumlu bir ilişki olduğu söylenebilir.

Orel ve ark. yaptıkları araştırmada kaynaştırma dersi almanın sınıf öğretmen adaylarının kaynaştırmaya yönelik tutumları üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu göstermektedir (134). Benzer sonuçlara ulaşan başka çalışmalarda bulunmaktadır (135, 136).

Uysal ve Kösemen'in yaptıkları araştırmaya göre genel öz-yeterlik inançları ile cinsiyet, yaş, sınıf ve bölüm değişkenleri arasında farklılık bulunmadığı görülmektedir (137).

Esentürk ve Yalçın yaptıkları araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının bilinçli farkındalık düzeyi puanları ile kendilerine ilişkin yeterlik algıları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir(138). Yılmaz ve ark. yaptığı çalışmada beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algısı ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır(139).

Akran ve Bakır yaptıkları çalışmada duygusal zekâ ve öz-yeterlik algısı arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla yapılan analizlerde duygusal zekâ ve öz yeterlilik algısı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varmışlardır(140).

Karaduman ve Tarhan tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin öz-yeterlik algıları ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır(141).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Öğretmenlik mesleği insanın gelişiminde ve hayat boyu edineceği tecrübeleri şekillendirebilmesi amacıyla büyük önem taşımaktadır. Doğum öncesi, doğum anında ve doğum sonrası herhangi bir neden dolayı engele sahip olan bireylerin çeşitli becerilerini ortaya çıkarmaları ve kullanabilmeleri için öğretmenlere büyük önem düşmektedir. Özel eğitim alanında mezun olmuş öğretmenlerin özel eğitime muhtaç bireylerle iletişimlerinin daha güçlü olması beklenen bir sonuçtur. Spor ise özel eğitime muhtaç bireylerin sosyalleşmeleri ve özgüvenlerinin yükselmesi açısından çok önemlidir.

Sonuç olarak özel eğitim okullarında görev yapan özel eğitim bölümü mezunu öğretmenler ile beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterliliklerinin analizi isimli çalışmamızda: özel eğitim okullarında görev yapan özel eğitim bölümü öğretmenler ile beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterlilikleri arasında bir fark olmadığı görülmektedir. Çalışma sonucumuza göre mesleki yeterlilik değişkeninin cinsiyet, yaş, görev yapılan okul, mesleki deneyim süresi, mezun olunan bölüm, mezun olunan fakülte ve öğrenim durumuna etki etmediği görülmektedir. Bu durumun örneklem grubumuzun mesleğine olan bağlılıklarından ve mesleklerine verdikleri önemden kaynaklandığını söyleyebiliriz. Yapılan bu çalışmanın literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

6.2. Öneriler

- ✓ Özel eğitim okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor yüksekokulundan mezun öğretmenlerin aldıkları özel eğitim dersleri ile bu okullarda görev yaptıkları görülmektedir. Çalışma sonuçlarımızla benzerlik göstermese de alınan özel eğitim dersinin tam anlamıyla beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterlilik bulgularını karşıladığı söylenemeyebilir. Bu açıdan baktığımızda özel eğitim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin engellilerde egzersiz ve spor eğitimi bölümünden mezun olmaları halinde daha verimli çalışabileceklerinden söz edilebilir.

- ✓ Engellilerde egzersiz ve spor eğitimi bölümü İnönü üniversitesi bünyesinde 2011 yılından beri engellilerde egzersiz ve spor öğretmeni yetiştirmektedir. Ülkemizde engellilerde egzersiz ve spor eğitimi bölümlerinin azlığı özel eğitim alanında yeterli eğitiminin yetişmemesine neden olmaktadır. Özel eğitim alanına kalifiye eleman yetiştiren bu bölümlerin çeşitli şehirlerde de açılarak eğitim vermesi önerilebilir.
- ✓ Farklı şehirlerde bölümlerin kurulmasının zaman alacağından dolayı beden eğitimi ve spor öğretmenliğinden mezun olan öğretmenlerin özel eğitim konusunda uzman kişiler tarafından denetlenmesi ve çeşitli aralıklarla özel eğitim kurslarına katılmaları önerilebilir. Hali hazırda verilen özel eğitim kurslarının süresi uzatılabilir. Hem teorik hem de pratik olarak verilen derslerin içeriğinin zenginleşmesi sağlanabilir.
- ✓ İyi hazırlanan bir eğitim programı sayesinde pratik ve teorik dersler bakımından yeterli olan engellilerde egzersiz ve spor eğitimi bölümünden mezun olan öğretmenlerin özel eğitim okullarında görev yapmalarının özel eğitime muhtaç bireylere verilen eğitimin kalitesini arttıracığı söylenebilir.

KAYNAKÇA

1. World Health Organization (WHO). World Report On Disability, Geneva, 2011
2. Türkiye ve Dünya’da Engelliler. <https://ey-der.com/ana-sayfa/turkiye-ve-dunyada-engelliler/> 10 Mart 2020.
3. Ünal I. *Eğitim ve yetiştirme ekonomisi*. Ankara, Epar Yayınları, 1996: 7.
4. Balcı A. *Açıklamalı Eğitim Yönetim Terimleri Sözlüğü*. Ankara : Tek Ağaç Basım Yayım Dağıtım, 2005.
5. Tamer K, Pulur A. *Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri*. Ankara, Kozan Ofset, 2001.
6. Baldemir E. Engellilerin sosyo-ekonomik durumları üzerine bir araştırma (muğla örneği). *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 2007, 12: 118.
7. Ersoy Ö, Avcı N. *Özel Gereksinimi Olan Çocuklar ve Eğitimleri Özel Eğitim*. İstanbul, Yapa Yayınları, 2007: 7.
8. Kaner S. Özel gereksinimli olan ve olmayan öğrencilerin öğretmenlerinin öz-yetkinlik inançları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2010, 11: 25-43.
9. Varış F. *Eğitim Bilimine Giriş*. İstanbul, Alkım Yayınevi, 1998: 109 .
10. Ertük S. *Eğitimde program geliştirme*. Ankara, Yelkentepe Yayınları, 1972.
11. Yaka A. Eğitimde Bütünlük Kavramı Açısından Okullarda Beden Eğitiminin Yeri ve Önemi. I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi Ve Spor Sempozyumu, İzmir: MEB Yayınları, 1991: 73-76.
12. Aggarwal, J.C. *Theory and Principles of Education, (10th revised edition)*. New Delhi, Vikas Publishing House, 1997.
13. Özmen Ö. *Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni*, 2. Baskı. Ankara, Bağırhan Yayınevi, 1999.
14. Kızılloluk H. *Eğitimle İlgili Temel Kavramlar: Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, 2.Baskı. Ankara, Mikro Yayınları, 2002.
15. Varış F. *Eğitim Bilimine Giriş*, İstanbul, Alkım Yayınevi, 1998: 53.
16. Ergün M. *Eğitim Felsefesi*, Ankara, Ocak Yayınları, 1996: 31.
17. Varış F. *Eğitimde Program Geliştirme Teoriler- Teknikler*, 7. Baskı. Ankara, Alkım Yayınları, 1997: 43.
18. MEB. Milli Eğitim Temel Kanunu. <http://mevzuat.meb.gov.tr/> 12 Aralık 2019.
19. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi. <https://www.ihd.org.tr/insan-haklari-evrensel-beyannames/> 15 Mart 2020.

20. Özsoy S. Kendi dilini bulamamış bir söylem: eğitim hakkı. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 2004, 7.
21. Dinçer, A. Neo-liberalizm eğitim sistemini sermaye lehine yeniden yapılandırıyor. *Küreselleşme ve Eğitim*, Ankara, Dipnot Yayınları, 2006: 321-2.
22. Pajares F, Miller, MD. The Role Of Self-Efficacy And Self-Concept Beliefs In Mathematical Problem-Solving: A Path Analysis. *Journal Of Educational Psychology* 1994, 86: 193-203.
23. Çaprı B, Çelikkaleli Ö. Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2008, 9: 35.
24. Bağcı N, Şimşek S. Milli eğitim personeline yönelik hizmet içi eğitim faaliyetlerine genel bir bakış. *Milli Eğitim Dergisi* 2000, 146: 9-12.
25. Altaş N, Doğan R. İlköğretim din kültürü ahlak bilgisi öğretmenleri yeterlilik ölçeği üzerine bir araştırma. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2002, 43: 109-22.
26. Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2005.
27. Akar E. İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Son Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Verdikleri Değer Ve Mesleki Yeterlilikleri. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tükçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, Afyon: Kocatepe Üniversitesi, 2007.
28. Bursalıoğlu Z. *Eğitim Yöneticisinin Yeterlilikleri*. Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 1981: 5.
29. Şahin AE. Öğretmen Yeterliliklerinin Belirlenmesi. *Bilim ve Aklın Aydınlightında Eğitim Dergisi* 2004 : 15-19.
30. Ayhan H. *Eğitim Bilimine Giriş*. İstanbul, Şule Yayınları, 1997.
31. Erden M. *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul, Alkım Yayınları, 2004.
32. Özer B. *Öğretmen Davranışlarının Uzaktan Eğitim Yaklaşımıyla Kazandırılması*. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 2004.
33. Alkan C. Öğretmenlik Mesleğine Giriş. *Meslek ve Öğretmenlik Mesleği*. Ankara, Anı Yayıncılık, 2003: 243-94.
34. Duman T. *Türkiye’de Orta Öğretime Öğretmen Yetiştirme (Tarihi Gelişimi)*. İstanbul, MEB Basımevi, 1991.
35. Şişman, M. *Öğretmenliğe Giriş*. 6. Baskı Ankara, Pegem A Yayınları, 2003.
36. *Öğretmenlik Mesleğinde İstihdam*. ALKAN, C. 12, 1998, Çağdaş Eğitim Dergisi, s. 193.
37. Taşkın Can B, Cantürk GB, Öngel E. Fen bilgisi öğretmen adaylarının fen derslerinde matematiğin kullanımına yönelik özyeterlik inançlarının incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2005, 17: 47–52.

38. T.C. MEB Mesleki ve Teknik Eğitimi Modernizasyonu Projesi. *Meslek Dersleri Öğretmen Eğitimi Politika ve Strateji Raporu*. Ankara, 2006: 71.
39. Muhammed G. *Spor ve Kültürün Kutsal Kaynakları*. 1. Baskı. İstanbul, İnsan Yayınları, 2001: 59.
40. Erkal, M. *Sosyolojik Açıdan Spor*. İstanbul, Filiz Kitapevi, 1982: 112.
41. *Spor ve Şiddet Üzerine*. Elias, N. 16, 2002, Toplumbilim Dergisi, s. 89-100.
42. Huizinga J. *Homo Ludens Oyunun Toplumsal İşlevi Üzerine Bir Deneme*. 2. Baskı İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2006: 17-31.
43. Honeybourne J, Hill M, Moors H. *Advantage Physical Education and Sport, For A-Level*. 2. Baskı United Kingdom, Nelson Thornes Ltd, 2002: 78.
44. Amman MT. Spor Sosyolojisi. İçinde: İkizler HC (editörler). *Sporda Sosyal Bilimler*, İstanbul, Alfa Yayınevi, 2000: 102-15.
45. Aracı H. *Öğretmenler ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi*. 3. Baskı Ankara, Nobel Yayın Dağıtım Yayın No: 222, 2001.
46. Tekin M. Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre demokratik tutumlarının incelenmesi.. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2009, 3: 204-12.
47. Saracoğlu S, Soylak M, Elci L. Enrichment and separation of traces of cadmium, chromium, lead and manganese ions in urine by using magnesium hydroxide coprecipitation method. *Trace elements in medicine* 2001, 18: 129- 33.
48. Kirchner G, Fishburne GJ. *Physical Education for Elementary School Children*, WCB Brown, Benchmark, 1995: 4.
49. Aracı H. *Okullarda Beden Eğitimi*, Ankara, Bağırhan Yayınevi, 1999.
50. Harmandar İH. *Beden Eğitimi ve Spor'da Özel Öğretim Yöntemleri*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2004.
51. Demirhan G. Beden eğitimi öğretmenlerinin niteliklerine ilişkin görüşler. *Eğitim ve Bilim Dergisi* 2002, 27: 35-41.
52. Çöndü A. *Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2004.
53. T.C. Başbakanlık, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Spor Şurası. Ankara, 26-28 Kasım 2008: 250-5.
54. Yıldırım İ, Karaküçük S, İmamoğlu F, Ekenci G. Beden eğitimi ve spor öğrenimi veren yüksek öğretim kurumlarının toplumsal beklentilere uygunluk düzeyleri bakımından analizleri. *Milli Eğitim Dergisi* 1993, 3: 55-70
55. Beden Eğitimi. https://tr.wikipedia.org/wiki/Beden_e%C4%9Fitimi 11 Şubat 2020.

56. Bilir P. Ankara da Bulunan Spor Kulüpleri Üzerine Bir Araştırma. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek lisans tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, 1987.
57. Abalı A. *Gençlik ve Spor*. Ankara, GSB Yayını, 1974.
58. Akkutay Ü. *Enderun Mektebi*. Ankara, Gazi Üniversitesi Basımevi, 1984.
59. Somalı V. *Beşiktaş Spor Tarihi*. İstanbul, Be-Ka Basımevi, 1978: 203.
60. Bilge, N. *Türkiye’de Beden Eğitimi Öğretmeninin Yetiştirilmesi*. 1. Baskı. Ankara, Kültür bakanlığı yayınları, 1989.
61. Çapan MŞ. *Türk Sporunda Selim Sırrı Tarcan*. 1. Baskı. Muğla, Ünyay basımevi, 1999.
62. Atabaoğlu C. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1985: 2190.
63. Özalp R, Atanal A. *Türk Milli Eğitim Sisteminde Düzenleme Teşkilatı*. İstanbul, MEB Yayını, 1977: 98.
64. Aslan A. Engelli ve Engelli Olmayan Ergen Bireylerin Algıladıkları Sosyal Destek İle İntihar Olasılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi. 2017.
65. World Health Organization (WHO). World Report On Disability, Geneva, 2018.
66. Engelliler Hakkında Kanun. T.C. Resmi Gazete, Sayı: 5378, 7 Temmuz 2005.
67. T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı (ÖZİDA). Özürlüler Kanunu ve İlgili Mevzuat, 4. Baskı. Ankara, Nazar Ofset, 2010: 330.
68. Cantwell J, Muldoon OT, Gallagher S. Social support and mastery influence the association between stress and poor physical health in parent scaring for children with developmental disabilities. *Research in developmental disabilities* 2014, 35: 215-23.
69. Özer DS. *Engelliler için Beden Eğitimi ve Spor*. 4.Baskı Ankara, Nobel Yayınları, 2013: 20-1.
70. Kapıkıran AN. Lise öğrencilerindeki psikopatolojik belirtilerin cinsiyet ve sınıf değişkenleri açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2001, 10: 34-9.
71. Blascovich, J. ve Tomaka,, J. Measures of self-esteem. [kitap yaz.] J. P. Robinson, P. R. Shaver, ve L. S. Wrightsman,. Measures of personality and social psychological attitudes. San Diego, Academic Press, 1991: 115-120.
72. Engelliler Tarihi. <https://www.engelsizerisim.com/detay/engelliler-tarihi> 3 Haziran 2008.
73. Küçükali A. Engellilere uygulanan sosyal yardımlar. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi* 2015, 35: 100-15.

74. Champion P. An investigation of the sensorimotor development of Down's syndrome infants involved in an ecologically based early intervention programme: A longitudinal study. *The British Journal of Mental Subnormality* 1987, 33: 88-9.
75. Dunts CJ, Leet HE, Trivette MC. Family resources, personal wellbeing, and early intervention. *The Journal of Special Education* 1988, 22: 108-16.
76. Bilsin E, Başbakkal Z. Dünyada ve türkiye’de engelli çocuklar. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi* 2014, 30: 65-78.
77. World Health Organization (WHO). International Classification of impairments, Disabilities and Handicaps, Geneva: 1980.
78. T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı (ÖZİDA). ICF İşlevsellik Yetiştirimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırılması, 1. Baskı. Ankara, Bilge Matbacılık, 2004: 240.
79. World Health Organization (WHO). International Classification of Functioning, Disability and Health (ICFDH), Geneva: 2001.
80. Türkiye Milli Paralimpik Komitesi. <http://tmpk.org.tr/tr/tarihce> 17 Mart 2020.
81. Özsoy Y, Özyürek M, Eripek S. *Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar*. Ankara, Karatepe Yayınları, 1989: 6.
82. Ataman A. *Özel gereksinimi Olan Çocuklar ve Özel Eğitim*. Ankara, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2005: 19.
83. TC Anayasa. <http://www.anayasa.gen.tr/1982ay.htm> 10 Şubat 2020.
84. Kargın T. Kaynaştırma: tanımı, gelişimi ve ilkeleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi* 2004, 5: 1-13.
85. Kargın T. Cumhuriyet’in 80.yılında özel eğitim. *Milli Eğitim Dergisi* 2003, 160: 32-9.
86. Vural S, Yücesoy Ş. Türkiye’de özel gereksinimli bireylere yönelik hizmetlerin yasal yapılanmasında avrupa birliği’ne uyum çabalarının yansımaları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2003, 3: 141-57.
87. 4. *Demokratik Eğitim Kurultayı (Eğitim Hakkı)*. Ankara : Eğitim – Sen, 2004. s. 23.
88. Cavkaytar A, Diken İH. *Özel Eğitime Giriş*. Ankara, Kök Yayıncılık, 2005: 23-49.
89. Batu S, Kırcaali İftar G. *Kaynaştırma*. Ankara, Kök Yayıncılık, 2006: 7.
90. Genç YC. Engellilerin sosyal sorunları ve beklentileri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* 2015, 35: 68.
91. MEB. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180707-8.htm> 6 Nisan 2020.
92. Cavkaytar A. *Özel Eğitime Gereksinim Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim*. Ankara, Pegem Yayınları, 2008: 5.

93. Kulaksızoğlu A. *Farklı Gelişen Çocuklar*. İstanbul, Epsilon Yayıncılık, 2003: 97-113.
94. Kızılaslan A, Zorluoğlu SL, Yücel A, Sözbilir M. Yeti yitimi modellerinin tarihsel süreci. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2016, 16: 183-97.
95. Özel eğitime gereksinimi olan bireylerin sınıflandırılması. <http://ozelegitimsitesi.gen.tr/ozel-egitime-gereksinimi-olan-bireylerin-siniflandirilmasi.html> 28 Mart 2020.
96. Zihinsel Yetersizlik. https://www.rehabilitasyon.com/makale/Zihinsel_Yetersizlik-2_DpCpDW_14 15 Şubat 2020.
97. Mülayim A. Bedensel Özürlüler İçin Mimari Mekân Tasarımı. Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, Edirne: Trakya Üniversitesi, 2009.
98. Dil ve Konuşma Bozuklukları. <https://www.anatomica.com.tr/dil-ve-konusma-bozukluklari> 21 Şubat 2020
99. Özmen RG. *Özel Eğitime Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim*. Ankara, Pegem Yayınevi, 2010: 336.
100. Duygu ve davranış bozukluğu. <https://yenirehberlik.com/duygu-ve-davranis-bozuklugu-nedir.html> 13 Şubat 2020
101. Lord C, Ward MJ. Autism and pervasive developmental disorders. *Comprehensive Handbook of Psychopathology*. 1993: 395.
102. Özel Eğitim Yasası. <https://www.rehberlikservisi.net/ozel-egitim-yasasi/> 15 Şubat 2020.
103. Özsoy Y. Üstün Yetenekli Çocuklar ve Eğitimleri. *A.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi* 1984, 1: 31.
104. Jensen PS, Hinshaw SP, Swanson JM, Greenhill LL, Conners CK, Arnold LE, Abikoff HB, Elliott G, Hechtman L, Hoza B, March JS, Newcorn JH, Severe JB, Vitiello B, Wells K, Wigal T. Findings from the nimh multimodal treatment study of adhd (mta): implications and applications for primary care providers. *Developmental and Behavioral Pediatrics* 2001, 22: 60-73.
105. Fraenkel JR, Wallen NE. *How to design and evaluate research in education*. New York, McGraw-Hill, 2009.
106. Karasar, N. *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2005.
107. Koç R. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliliklerinin Analizi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans tezi Malatya: İnönü Üniversitesi, 2015.
108. Gönüldaş H. Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Ve Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algıları İle Kaygı Ve Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Özel Eğitim Anabilim Dalı. Yüksek lisans tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 2017.

109. Gürbüz SF, Bozgeyikli H. Rehberlik ve araştırma merkezlerinde çalışan rehber öğretmenlerin özel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışmaya yönelik öz yeterlik algıları. *Sosyal Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi* 2014, 4: 79-99.
110. Sarıçam H, Sakız H. Burnout and teacher self-efficacy among teachers working in special education institutions in Turkey. *Educational Studies* 2014, 40: 423-37.
111. Karahan Ş, Balat GU. Özel eğitim okullarında çalışan eğitimcilerin öz yeterlik algılarının ve tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2011, 29: 1-14.
112. Çetin Ç. Özel eğitim alanında çalışmakta olan farklı meslek grubundaki eğitimcilerin yaşadığı güçlüklerin belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi* 2004, 5: 35-46.
113. Azar A. Orta öğretim fen bilimleri ve matematik öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2010, 6: 235-52.
114. Akbaş A, Çelikkaleli Ö. Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimi öz yeterlik inançlarının cinsiyet, öğrenim türü ve üniversitelere göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2006, 2: 98-110.
115. Altunçekiç A, Yaman S, Koray Ö. Öğretmen adaylarının öz-yeterlik inanç düzeyleri ve problem çözme becerileri üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 2005, 13: 93-102.
116. Çiftçi HD. Özel eğitim merkezlerinde çalışan öğretmenlerin mesleki yetkinlik ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Mediterranean Journal of Humanities* 2015 5: 221-41.
117. Dilci T, Yıldız H. Öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerine ilişkin inançları. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi* 2012 7: 245-65.
118. Toy SN, Duru S. Sınıf öğretmenlerinin öğretmen öz yeterlikleri ile kaynaştırma eğitimine ilişkin yeterlik inançlarının karşılaştırılması. *Ege Eğitim Dergisi* 2016 17: 146-73.
119. Çapri B, Çelikkaleli Ö. Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine ilişkin tutumları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2008, 9: 33-53.
120. Şeker H, Deniz S, Görgen İ. Tezsiz yüksek lisans öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterlikleri üzerine değerlendirmeleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi* 2005, 42: 237-53.
121. Yıldız N, Yolsal N, Ay P, Kıyan A. İstanbul tıp fakültesi'nde çalışan hekimlerde iş doyumunu. *İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası* 2003, 66: 34-41.
122. Ekici G. Meslek lisesi öğretmenlerinin öğretmen öz yeterlik inançları üzerine bir araştırma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi* 2006, 6: 87-96.
123. Akdağ I, Walter J. Öğretmen adaylarının mesleki yeterlik duygusu . *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2005, 3: 127-31.

124. Uğur A. Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenler ile Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Doyum Düzeylerinin İncelenmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Yüksek Lisans tezi, Giresun: Giresun Üniversitesi, 2015.
125. Chacon CT. Teacher' perceived efficacy among efl teachers in middle schools in venezuela. *Teaching and Teacher Education* 2005, 21: 257–72.
126. Korkut K, Babaoğlu E. Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları. *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi* 2012, 8: 269-81.
127. Ekinçi H. Öğretmen adaylarının özyeterlik algıları: müzik, resim ve beden eğitimi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 2013, 8: 189-96.
128. Elkatmış M, Demirbaş M, Ertuğrul N. Eğitim fakültesi öğrencileri ile formasyon eğitimi alan fen edebiyat fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inançları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi* 2013, 3: 41-50.
129. Yalçın SB, Bek H. Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezlerinde Çalışan Eğitimcilerin Mesleki Yeterlilik Algısı İle İş Doyumlarının İncelenmesi. *Uluslararası Tarih Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi* 2010, 3: 55-70.
130. Erişen Y, Çeliköz N. Öğretmen adaylarının genel öğretmenlik davranışları açısından kendilerine yönelik yeterlilik algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 2003, 1: 427-39.
131. Demirtaş H, Cömert M, Özer N. Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim Dergisi* 2011, 36: 96-111.
132. Çakır Ö, Kan A, Sünbül Ö. Öğretmenlik meslek bilgisi ve tezsiz yüksek lisans programlarının tutum ve Öz yeterlik açısından değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2006, 2: 36-47.
133. Şengül S, Akçin N, Cantimer GG. Özel eğitim gereksinimli çocukların öğretmenlerinin mesleki özyeterlilik algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *International Journal of Human Sciences* 2017, 14: 694 – 716.
134. Orel A, Zeyer Z, Töret G. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kaynaştırmaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi* 2004, 5: 23-33.
135. Öğretmen adaylarının kaynaştırma konusunda bilgilendirilmelerinin kaynaştırmaya yönelik tutumlarının değişimindeki etkililiği. Gözün, Ö. ve Yıkılmış, A. Ankara : Kök Yayıncılık, 2003. 13. Ulusal Özel Eğitim Kongresi Bildirileri. s. 120-136.
136. Yıkılmış A, Şahbaz Ü, Peker S. Özel eğitim danışmanlığı ve kaynaştırma dersinin öğretmen adaylarının kaynaştırmaya yönelik tutumlarına etkisi. 8. Ulusal Özel Eğitim Kongresi Bildirileri. Edirne, 1998: 163-7.
137. Uysal İ, Kösemen S. Öğretmen adaylarının genel öz yeterlik inançlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* 2013, 2: 217-26.

138. Esentürk OK, Yalçın S. Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının bilinçli farkındalık düzeyleri ile kendilerine ilişkin yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi: bir yem analizi örneği. *İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 2019, 6(3): 22-34.
139. Yılmaz A, Aslan E, Ayan S. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin öğretmen öz-yeterlik inançları ve öğretim tekniklerini seçebilme yeterlikleri. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi* 2020, 9(1): 435-48.
140. Akran SK, Bakır B. Öğretmenlerin duygusal zekâlarıyla öz yeterlilikleri arasındaki ilişki. *Akademikbakış Dergisi* 2019, 75: 157-73.
141. Karaduman A, Tarhan S. Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile özyeterlik algıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Journal of Human Sciences* 2017, 14(1): 355-75.

EKLER

EK 1. ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı : Göktuğ NORMAN

Doğum Tarihi/Yeri : 05.07.1994 /MALATYA

İletişim (e-posta adresi): goktugnorman@gmail.com

Eğitim Bilgileri

Mezun Olduğu Üniversite/Fakülte: İnönü Üniversitesi / Beden Eğitimi ve Spor

Yüksekokulu

Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi Bölümü

Mezuniyet Yılı : 2017

Yabancı Dil : İngilizce

EK 2. VERİ TOPLAMA ARACI

Değerli meslektaşım, “Özel Eğitim Okullarında Görev Yapan Özel Eğitim Bölümü Mezunu Öğretmenler ile Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliliklerinin Analizi” isimli tez çalışmamda kullanacağım ölçek aşağıda yer almaktadır.

Ölçeğe vereceğiniz yanıtlar sadece bilimsel amaçlı kullanılacak olup kimseyle paylaşılmayacaktır.

A- Kişisel Bilgiler

Sorularla ilgili parantezlerden size uygun gelen seçeneğin basındaki parantezin içine çarpı (X) işareti koyunuz.

1.Cinsiyetiniz

() Kadın () Erkek

2. Yaşınız

.....

3.Mezun Olduğunuz Üniversiteyi yazınız

.....

4.Mesleki Deneyiminiz

() 5 yıl ve daha az

() 6-10 yıl

() 11-15 yıl

() 16-20 yıl

() 21-25 yıl

() 26 yıl ve üstü

5.Mezun Olduğunuz Program

() Sınıf Öğretmenliği

() Beden Eğitimi Öğretmenliği

() Antrenörlük Eğitimi

() Spor Yöneticiliği

() Zihinsel Engelliler Öğretmenliği

() Özel Eğitim

() Diğer

6. Mezun Olduğunuz Fakülte

() Eğitim fakültesi

() Fen-Edebiyat Fakültesi

() Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

() Diğer

7. Öğreniminiz

() Önlisans

() Lisans

() Lisansüstü

() Doktora

Mesleki Yeterlilikler

Değerli meslektaşım,

Aşağıda sizlerin mesleki yeterlilikleriniz ilgili uygulamalarınıza yönelik sorular yer almaktadır.

Her ifadenin karşısında o ifadeye katılma düzeyinizle ilgili seçenekler

bulunmaktadır. Düşüncelerinizi "Kesinlikle katılıyorum" ile "Kesinlikle katılmıyorum"

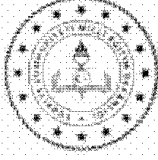
arasında size uygun seçeneği (X) şeklinde işaretleyerek ifade etmeniz istenmektedir.

	B-MADDELER YETERLİLİKLER	Kesinli kle	Katılıyor m	Kısmen Katılı m	Katılmıyor m	Kesinlik e
1	Plânımda ve uygulamalarımda öğrencilerin gereksinimlerine yanıt verecek farklı etkinlikler sunarım.					
2	Öğrenmeyi kolaylaştırmak için uygun materyal, kaynak ve etkinlik seçme ve bunları geliştirmede öğrencilerin özelliklerini dikkate alırım.					
3	Öğrencilerin sevgi ve saygıya dayalı ilişkiler geliştirmelerine ortam oluştururum.					
4	Farklı özel eğitim gereksinimi olan öğrenciler için öğrenme amaçları belirleyerek uygun ortamlar hazırlarım.					
5	Öğrencilerin farklı öğrenme özelliklerine sahip olduklarının farkındayım.					
6	Farklı düzeydeki öğrencilerin öğrenme çabalarını cesaretlendirir.					
7	Her öğrencinin başarılı olacağına inanırım.					
8	Sınıf içi ve dışında çocuk haklarının korunması ve uygulanmasında etkin rol alırım.					
9	Sınıf içi ve dışı etkinliklerde demokratik davranırım.					
10	Öğrencilerde ulusal ve evrensel değerlerin gelişmesini destekler ve model olurum.					
11	Öğrencilerime bireysel ve kültürel farklılıkları olabileceğine ilişkin anlayış kazandırmaya yönelik çalışmalara yer veririm.					
12	Sınıf içi ve dışı çalışmalarımı eleştirel bir yaklaşımla analiz ederek öz değerlendirme yaparım.					
13	Kendi performansımı değerlendirirken öğrenci, veli, öğretmen ve yönetici görüşlerinden yararlanırım.					
14	Öğretme-öğrenme sürecinde öğrencilerde ortaya çıkan davranış ve öğrenme sorunlarının nedenlerini önce kendimde ararım.					
15	Zaman yönetimiyle ilgili stratejileri bilir ve kullanırım.					
16	Teknoloji okur-yazarıyım (teknoloji ile ilgili kavram ve uygulamaların bilgi ve becerisine sahibim).					
17	Meslekî bilgi, beceri ve yeterliklerimi geliştirmek amacıyla, hizmet içi eğitim, toplantı ve seminerlere katılırım.					
18	Meslekî gelişim plânı hazırlar ve kendimi bu doğrultuda geliştirmek için sürekli çaba harcarım.					
19	Görev hak ve sorumluluklarım ile ilgili mevzuattaki değişiklikleri ve yenilikleri takip eder ve öneri getiririm.					
20	Öğrencinin gelişim düzeylerini ve bireysel farklılıklarını gözlem, görüşme, bireysel ve grup projeleri, ölçekler vb teknikler kullanarak belirlerim.					
21	Öğretme-öğrenme sürecinde öğrencinin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda değişiklikler yaparım.					
22	Öğrencinin kendini ifade edebileceği fırsatlar sunarım.					
23	Öğrencinin güçlü ve zayıf yanlarını fark etmesini ve geliştirmesini sağlayacak ortamlar oluştururum.					
24	Öğrencinin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda ilgili uzmanlarla işbirliği yaparım.					
25	Ders plânını programı merkeze alarak hazırlarım.					
26	Materyal hazırlamada bilgisayar ve diğer teknolojik araçlardan yararlanırım.					
27	Öğretme-öğrenme sürecinde materyaller hazırlarken öğrenci görüşlerini de dikkate alırım.					
28	Hazırlanan materyalin öğrenilecek içeriğe uygun olmasına dikkat ederim.					
29	Hazırlanan materyalin içeriğin sunumunu kolaylaştırıcı olmasına dikkat ederim.					
30	Teknolojik ortamlardaki (veri tabanları, çevrimiçi kaynaklar vb.) öğretim – öğrenme ile ilgili kaynaklara ulaşır, bunları doğruluk ve uygunlukları açısından değerlendiririm.					
31	Öğrenme ortamlarının etkinlik türüne göre (bireysel, işbirlikli vb.) düzenlerim.					
32	Ders dışı etkinliklerin dersin amaçlarına uygun olmasına dikkat ederim.					
33	Bireysel farklılıkları dikkate alarak ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarını çeşitlendiririm.					
34	Öğrencilerin farklı ihtiyaçlarını dikkate alarak öğrenci merkezli stratejileri destekleyen teknolojiler kullanırım.					
35	Öğretme - öğrenme sürecinde zamanı etkin kullanırım.					
36	Öğrencilerin ders içi ve ders dışı zamanlarını etkili kullanmaları için yönlendirmeler yaparım.					
37	Sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirlerim.					
38	Çok yönlü değerlendirme için alternatif ölçme araçlarını belirlerim. . (Portfolyo, kavram haritaları,gezi, gözlem, görüşme vb.)					
39	Ölçme aracının geçerlilik ve güvenilirliğini test ederim.					
40	Bireysel ölçme ve değerlendirme etkinlikleri düzenler ve bu etkinliklere öğrencileri dahil edecek stratejiler kullanırım.					
41	Ölçme sonuçlarını tablo, grafik türü görsel biçimlere dönüştürürüm.					
42	Bilgi ve iletişim teknolojilerini de kullanarak değerlendirme sonuçlarını veliler, okul yönetimi ve diğer eğitimcilerle paylaşıyorum.					
43	Sivil toplum kuruluşları, toplum liderleri, eğitim liderleri vb. ile işbirliği yaparım.					
44	Aileleri tanımak için bireysel ya da gruplarla veli görüşmeleri düzenlerim.					
45	Ailelerin sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerini tanıyabilmek, öğrencinin çalışma ortamını gözlemleyebilmek için meslekî sınırlar içinde ev ziyaretleri yaparım.					
46	Öğrencinin gelişimi ile ilgili olarak ailelerle sürekli bilgi alışverişinde bulunmak üzere yazılı/sözlü iletişim kurarım.					
47	Eğitim-öğretim faaliyetlerinin Türk Milli Eğitiminin amaç ve ilkeleri doğrultusunda yürütülmesinin gereği ve önemine inanırım.					
48	Özel alan bilgisinin sınıf ve kademelere göre dağılımını dikkate alarak öğretim sürecini düzenler ve uygularım.					
49	Özel alan programı kapsamında hazırlanan öğretim materyallerini (ders kitabı, çalışma kitabı ve öğretmen kılavuzu, ansiklopedi, dergi v.b.) içerik düzenleme ilkeleri bakımından değerlendiririm.					

EK 3. ETİK KURUL İZNİ

T.C. İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU (Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Etik Kurulu)			
Oturum Tarihi	Oturum Sayısı	Karar Sayısı	
05.09.2019	10	2019/10-3	
Karar No: 2019/10-3: Kurulumuz 05.09.2019 tarihinde İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı toplantı odasında toplandı. İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dr. Öğr. Üy. Betül AKYOL'un, sorumlu araştırmacı olduğu; İnönü Üniversitesi Göktuğ NORMAN'ın " Özel Eğitim Okullarında Görev Yapan Özel Eğitim Bölümü Mezunu Öğretmenler İle Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliliklerinin Analizi "başlıklı çalışmasının Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi açısından uygun olup-olmadığı hususundaki başvurusuna ilişkin teklifin değerlendirilmesi, Çalışma Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi açısından değerlendirildiğinde; çalışmanın <u>etik açıdan uygun olduğuna</u>; oy birliği ile karar verilmiştir.			
Prof. Dr. Hüseyin Suphi ERDEM Etik Kurul Başkanı			
Prof. Dr. Mustafa ARSLAN Etik Kurul Başkan Yardımcısı	KATILDI	Prof. Dr. Nesrin SİS Etik Kurul Üyesi	KATILMADI
Prof. Dr. Süleyman ÇALDAK Etik Kurul Üyesi	KATILDI	Prof. Dr. Mehmet ÜSTÜNER Etik Kurul Üyesi	KATILMADI
Prof. Dr. Mehmet GÜNGÖR Etik Kurul Üyesi	KATILDI	Prof. Dr. Lutfiye ÖZDEMİR Etik Kurul Üyesi	KATILDI

EK 4. KURUM İZNİ

T.C.
MALATYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 61316475-44-E.24713178
Konu : Anket Uygulama İzin Onayı
(Göktuğ NORMAN)

12.12.2019

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : MEB. Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 22.08.2017 tarih ve 12607291 sayılı 2017/25 Genelgesi.

İnönü Üniversitesi Rektörlüğünün 29.11.2019 tarih ve 23463 sayılı yazılarında, Üniversitenin Sağlık Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans öğrencisi Göktuğ NORMAN'ın yürütmekte olduğu "Özel Eğitim Okullarında Görev yapan Özel Eğitim Bölümü Mezun Öğretmenler ile Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliliklerin Analizi" konulu araştırmasına istinaden Yeşilyurt İlçesi Turgut Özal Özel Eğitim Meslek Okulu ile Battalgazi İlçesi Akşemseddin İşitme Engelliler ve Otistik Çocuklar Eğitim Merkezinde anket uygulamayı talep etmekte olup, Anket-Tez Araştırma ve Değerlendirme Komisyonumuz, 11/12/2019 tarihinde yapılan toplantıda; ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, denetimleri ilgili okul müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmek üzere, veli muvafakat namesi alınması, derslerin aksatılmaması kaydıyla gönüllülük esasına göre anket uygulamasını uygun görmüş olup, Müdürlüğümüzce de uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde Olur'larınıza arz ederim.

Erhan PELİTOĞLU
İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

OLUR
12.12.2019

Ali TATLI
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Adres: Şhi. Hamit Ferozoğlu Cad. 44300 Merkez/MALATYA
Elektronik Ağ: malatya.meb.gov.tr
e-posta: ortaogretim44@meb.gov.tr

Bilgi için: Ortaogretimgubesi Dahili4306-07-08
Tel: 0 (422) 280 44 00
Faks: 0 (422) 280 45 49

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrakortgu.meb.gov.tr> adresinden e681-2e19-3ad9-9c56-9ea2 kodu ile teyit edilebilir.

